

**Pilot “Nominaal = Normaal”
bij de Faculteit der Sociale Wetenschappen
aan de Erasmus Universiteit Rotterdam**

Eindrapport

Dr. Gerard Baars

Mark Adriaans MSc

Dr. Brian Godor

Ing. Peter Hermus

Drs. Paul van Wensveen

**Pilot 'Nominaal = Normaal' bij de Faculteit der Sociale
Wetenschappen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.
Eindrapport.**

Dr. Gerard Baars, Mark Adriaans MSc, Dr. Brian Godor,
Ing. Peter Hermus en Drs. Paul van Wensveen
Rotterdam: Risbo BV / Erasmus Universiteit Rotterdam

December 2012

**Erasmus Universiteit Rotterdam/Risbo
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
tel.: 010-4082124
fax: 010-4081141**

© Copyright Risbo BV. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze
uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan
ook zonder voorafgaande toestemming van de Directie van het
Instituut.

ISBN 978-90-76613-60-4

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	iii
Samenvatting	5
Summary	13
Hoofdstuk 1 Inleiding	23
Hoofdstuk 2 N=N en de studiekeuze van studenten	25
2.1 N=N en de studiekeuze van eerstejaarsstudenten FSW	26
2.2 N=N en de studiekeuze van vooraanmelders FSW die zich niet definitief hebben ingeschreven.....	28
Hoofdstuk 3 N=N en de instroom van studenten	31
3.1 Historische vergelijking en landelijke benchmark instroom FSW-opleidingen	32
3.2 Historische vergelijking EUR-interne marktaandeel FSW-opleidingen	39
Hoofdstuk 4 N=N en het BSA-rendement bij FSW	41
Hoofdstuk 5 Mate van gebruik van de herkansings- en compensatieregeling tijdens N=N.....	47
5.1 Mate van gebruik van de herkansingsregeling	48
5.2 Mate van gebruik van de compensatieregeling	50
Hoofdstuk 6 Tijdsbesteding van studenten tijdens N=N	55
6.1 Tijdsbesteding van studenten volgens dagboekmethode	55
6.2 Historische vergelijking van de gerapporteerde zelfstudietijd bij Psychologie	62
Hoofdstuk 7 N=N en de waardering van studenten	67
Hoofdstuk 8 Vroegtijdige identificatie van studenten die geen 60 ECTS in één jaar hebben behaald	69

Bijlage 1	Uitwerking regeling N=N bij opleidingen FSW.....	71
Bijlage 2.1	Vragenlijst eerstejaarsstudenten FSW	73
Bijlage 2.2	Vragenlijst vooraanmelders FSW die zich niet definitief hebben ingeschreven	76

Samenvatting

Inleiding

De Faculteit der Sociale Wetenschappen (FSW) van de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) heeft in het academisch jaar 2011-2012 bij alle vier haar opleidingen in het eerste bachelorjaar een pilot uitgevoerd met de regeling "Nominaal = Normaal" (N=N).

Het belangrijkste doel van N=N is het verbeteren van de doorstroom van studenten, zodat ze zonder ballast aan het tweede studiejaar kunnen beginnen. EUR-breed worden daarvoor de volgende maatregelen voorgesteld:

- Invoering van een BSA norm van 60 ECTS in het eerste studiejaar.
Studenten worden dus verplicht om het hele eerste studiejaar binnen één jaar na de start van de opleiding af te ronden;
- Invoering van een vorm van activerend onderwijs;
- Beperking van het aantal herkansingen;
- Invoering van een vorm van compensatoir toetsen.

Bij de FSW-opleidingen is in eerdere jaren al een vorm van activerend onderwijs ingevoerd. In het academisch jaar 2011-2012 hebben de opleidingen de BSA-grens van 60 ECTS ingevoerd, het aantal herkansingen beperkt en een aangepaste compensatoire toetsregeling ingevoerd (zie Bijlage 1).

Risbo en FSW hebben gezamenlijk onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de invoering van de regeling N=N bij FSW. In dit onderzoek is gekeken naar de mogelijke relatie tussen N=N en:

- (a) de studiekeuze van studenten;
- (b) de instroom van studenten;
- (c) het BSA-rendement van de FSW-opleidingen;
- (d) de mate waarin studenten gebruik hebben gemaakt van de herkansingen en de compensatoire toetsregeling;
- (e) de tijd die studenten aan hun studie hebben besteed;
- (f) de tevredenheid van studenten over de blokken en practica in de opleiding.

Ten slotte is onderzocht of en zo ja hoe studenten die aan het eind van het eerste jaar geen 60 ECTS hebben behaald vroegtijdig kunnen worden geïdentificeerd op basis van hun deelname en prestatie op de eerste twee bloktoetsen.

De belangrijkste observaties die uit deze analyses naar voren zijn gekomen zijn:

N=N en de studiekeuze van studenten

- Meer dan de helft van de eerstejaarsstudenten van cohort 2011 bij FSW was vóór definitieve inschrijving niet op de hoogte van de regeling N=N¹. Dit gold ook voor de vooraanmelders die zich uiteindelijk niet voor een opleiding bij FSW hebben ingeschreven.
- Het bekend zijn met de regeling N=N heeft bij de eerstejaarsstudenten van cohort 2011 bij FSW geen invloed gehad op het overwegen om dezelfde opleiding aan een andere universiteit te gaan volgen.
- Er waren vóór definitieve inschrijving in 2011 ongeveer net zo veel studenten positief als negatief over de regeling. Ongeveer de helft van de studenten had een neutrale mening over de regeling.
- Een ruime meerderheid van de eerstejaarsstudenten van cohort 2011 bij FSW heeft de regeling N=N niet laten meespelen in de studiekeuze. Een kleine minderheid (7% van alle eerstejaars) heeft de regeling op een negatieve manier laten meespelen in hun studiekeuze; 2% heeft de regeling op een positieve manier laten meespelen.
- Slechts één vooraanmelder die zich uiteindelijk in 2011 niet heeft ingeschreven voor een FSW-opleiding aan de EUR gaf aan dat N=N hiervoor de reden is.
- Studenten met eerdere tegenvallende studieprestaties in het hoger onderwijs stonden niet significant positiever of negatiever tegenover de regeling N=N en hebben hun studiekeuze niet significant meer of minder door de regeling laten beïnvloeden dan studenten van wie de eerdere prestaties in het hoger onderwijs voldoende waren.

Bij bovengenoemde bevindingen moeten twee opmerkingen worden gemaakt:

- De gegevens zijn niet gebaseerd op een 100% respons. Het is mogelijk dat de groep non-respondenten anders tegen de regeling N=N heeft aangekeken dan de respondenten.
- Eén belangrijke groep kon niet worden meegenomen in de analyses, namelijk de groep die zich niet had vooraangemeld voor een FSW-opleiding aan de EUR, maar dit mogelijk zonder N=N wel had gedaan. Deze groep was eenvoudig weg niet te identificeren. Er moet daarom voorzichtigheid worden betracht bij het trekken van conclusies op basis van bovenstaande bevindingen.

---

¹ Ondanks het feit dat er vanaf juni 2011 via verschillende kanalen uitgebreid over de regeling was gecommuniceerd.

N=N en de instroom van studenten

Bestuurskunde

- Vergeleken met 2010 lag de instroom bij Bestuurskunde aan de EUR in 2011 fors lager (-30%). De instroom in 2011 lag ongeveer op het niveau van de jaren 2006 tot en met 2008.
- Landelijk (exclusief de EUR) lag de instroom bij de opleiding Bestuurskunde in 2011 ook lager (-7%) dan in 2010.
- Het landelijke marktaandeel van de EUR bij de opleiding Bestuurskunde bedroeg in 2011 14% bij 7 aanbieders. In 2010 was het landelijk marktaandeel 18%. Opvallend is dat het marktaandeel van de Universiteit Leiden fors is toegenomen; van 16% in 2010 naar 23% in 2011.

Sociologie

- Vergeleken met 2010 lag de instroom bij Sociologie aan de EUR in 2011 fors lager (-46%). De instroom in 2011 lag ongeveer gelijk aan die in 2006 en 2007.
- Landelijk (exclusief de EUR) lag de instroom bij de opleiding Sociologie in 2011 ook fors lager (-25%).
- Het landelijke marktaandeel van de EUR bij de opleiding Sociologie bedroeg in 2011 17% bij 7 aanbieders. In 2010 was het landelijke marktaandeel van de EUR bij deze opleiding 20%. Het landelijk marktaandeel in 2011 was gelijk aan dat in 2009.

Psychologie

- Bij Psychologie lag de instroom in 2011 7% onder de numerus fixus. Psychologie had in 2011 6% minder studenten dan in 2010.
- Landelijk (exclusief de EUR) was de instroom bij de opleiding Psychologie in 2011 ook lager dan in 2010 (-3%).
- Het landelijke marktaandeel van de EUR bij de opleiding Psychologie bedroeg in 2011 6% bij 10 aanbieders. In 2010 haalde de EUR een zelfde marktaandeel.

Pedagogische Wetenschappen

- Bij Pedagogische Wetenschappen stroomden in 2011 103 studenten in.
- Het landelijke marktaandeel van de EUR bij deze opleiding bedroeg in 2011 7% bij 7 aanbieders.
- De opleiding Pedagogische Wetenschappen werd in 2011 voor het eerst aangeboden aan de EUR. Voor deze opleiding zijn dus geen historische instroomgegevens beschikbaar.

EUR-interne marktaandeel FSW

- In 2011 bedroeg het EUR-interne marktaandeel van FSW exclusief de instroom bij Pedagogische Wetenschappen 12%. In 2010 was dit marktaandeel 14,3%. Dit verschil wijst erop dat de terugval van de instroom van studenten bij FSW in 2011 groter was dan bij de rest van de EUR.
- Het EUR-interne marktaandeel van FSW lag in 2011 op het niveau van 2008.

Bij bovenstaande gegevens over de instroom moet worden opgemerkt dat in het academisch jaar 2011-2012 de bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen van start is gegaan aan de FSW. Het is onduidelijk of dit effect heeft gehad op de instroom bij de andere FSW-opleidingen.

N=N en het BSA-rendement

Een belangrijk doel van de invoering van de regeling N=N was het realiseren van eenzelfde of hoger definitief BSA-rendement na één jaar dan voorheen na twee jaar werd bereikt.

Bestuurskunde

- Bij cohort 2008-2010 lag het percentage studenten dat na één jaar 60 ECTS had behaald gemiddeld op 30%. Na twee jaar studie had gemiddeld 54% een positief BSA gehaald. Van cohort 2011 heeft 62% van de studenten na één jaar 60 ECTS behaald.
- Het percentage studenten van cohort 2011 dat na één jaar 60 ECTS heeft behaald lag hoger dan het percentage dat dit voorheen na één jaar bereikte en ook hoger dan het percentage dat dit voorheen na twee jaar bereikte.

Sociologie

- Bij cohort 2008-2010 lag het percentage studenten dat na één jaar 60 ECTS had behaald gemiddeld op 16%. Na twee jaar studie had gemiddeld 48% een positief BSA gehaald. Van cohort 2011 heeft 55% van de studenten na één jaar 60 ECTS behaald.
- Het percentage studenten van cohort 2011 dat na één jaar 60 ECTS heeft behaald lag hoger dan het percentage dat dit voorheen na één jaar bereikte en ook hoger dan het percentage dat dit voorheen na twee jaar bereikte.

Psychologie

- Bij cohort 2008-2010 lag het percentage studenten dat na één jaar 60 ECTS had behaald gemiddeld op 50%. Na twee jaar studie had gemiddeld 68%

een positief BSA gehaald. Van cohort 2011 heeft 72% van de studenten na één jaar 60 ECTS behaald.

- Het percentage studenten van cohort 2011 dat na één jaar 60 ECTS heeft behaald lag hoger dan het percentage dat dit voorheen na één jaar bereikte en ook hoger dan het percentage dat dit voorheen na twee jaar bereikte.

Pedagogische Wetenschappen

- Van deze opleiding zijn geen gegevens beschikbaar over de periode voor 2011, omdat deze opleiding in 2011 voor het eerst aan de EUR werd aangeboden.
- Van cohort 2011 heeft 65% van de studenten na één jaar 60 ECTS behaald.

Gebruik van de herkansings- en compensatieregeling

Als onderdeel van de regeling N=N mochten FSW-studenten van cohort 2011 nog maar een beperkt aantal herkansingen doen. Daarentegen mochten ze onvoldoendes met een minimale waarde van 4,0 compenseren met hogere cijfers op andere blokken (vakken) / practica. Het gemiddelde cijfer aan eind van het jaar moest een 6,0 zijn. De specifieke regels per opleiding staan in Bijlage 1.

Bestuurskunde

- 16% van de Bestuurskunde studenten die aan het eind van het jaar 60 ECTS hebben behaald heeft geen enkele bloктоets herkanst, 12% één bloктоets, 24% twee bloктоetsen, 31% drie bloктоetsen en 17% vier of meer bloктоetsen². Bij deze opleiding heeft 95% van de studenten met een positief BSA aan het eind van het jaar geen enkele herkansing gedaan bij de ateliers (practica).
- 37% van de studenten met een positief BSA aan het eind van het eerste jaar heeft geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling om onvoldoendes op bloктоetsen te compenseren; 23% heeft één onvoldoende op een bloктоets gecompenseerd, 26% twee onvoldoendes, en 15% drie, vier of vijf onvoldoendes. 99% van de studenten met een positief BSA heeft geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling om onvoldoendes bij de ateliers te compenseren.

Sociologie

- 78% van de Sociologie studenten met een positief BSA aan het eind van het eerste jaar heeft geen enkele bloктоets herkanst en 22% slechts één

---

² Bij Bestuurskunde mochten de studenten tijdens het studiejaar maximaal 5 blokken of ateliers herkansen.

bloktoets³. 92% van de studenten met 60 ECTS heeft geen enkele herkansing bij het vaardigheidsonderwijs gedaan; 8% heeft één herkansing gedaan.

- 51% van de studenten met een positief BSA aan het eind van het eerste studiejaar heeft geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling om onvoldoendes op bloktoetsen te compenseren; 43% heeft één onvoldoende gecompenseerd, 3% twee onvoldoendes, en nog eens 3% drie onvoldoendes. 57% van de groep met 60 ECTS aan het eind van het eerste jaar heeft geen gebruik hoeven maken van de regeling om onvoldoendes op practica te compenseren, 35% heeft één onvoldoende op een practicum gecompenseerd, en 8% 2 onvoldoendes.

Psychologie

- 81% van de Psychologie studenten met een positief BSA aan het eind van het eerste jaar heeft geen enkele bloktoets herkanst, 6% één bloktoets, en 13% twee bloktoetsen⁴. 95% van de studenten met 60 ECTS aan het eind van het eerste jaar heeft geen enkele herkansing gedaan binnen het cluster 'vaardigheden'; 5% heeft hier één herkansing gedaan.
- 52% van de studenten met een positief BSA aan het eind van het eerste jaar heeft geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling binnen het cluster 'kennis' (bloktoetsen), 26% heeft hier één onvoldoende gecompenseerd, 18% twee onvoldoendes, en 5% drie onvoldoendes. Binnen het cluster 'vaardigheden' heeft 82% van de studenten met 60 ECTS aan het eind van het jaar geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling, 16% heeft één onvoldoende gecompenseerd en 2% twee onvoldoendes.

Pedagogische Wetenschappen

- 77% van de studenten van Pedagogische Wetenschappen met een positief BSA aan het eind van het eerste jaar heeft geen enkele bloktoets herkanst, 13% heeft één bloktoets herkanst, en 10% twee bloktoetsen⁵. 90% van de studenten met 60 ECTS heeft geen enkele herkansing gedaan binnen het cluster 'vaardigheden'; 10% heeft hier één herkansing gedaan.
- 43% van de studenten, die het eerste jaar succesvol hebben afgerond, heeft geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling binnen het cluster

---

³ Bij Sociologie mochten de studenten in de zomer maximaal 2 bloktoetsen en maximaal 2 practica herkansen.

⁴ Bij Psychologie mochten de studenten in de zomer maximaal 2 bloktoetsen en maximaal 2 practica herkansen. Studenten mochten geen gebruik maken van de herkansingen, als ze voorafgaand aan de herkansingen een gemiddeld cijfer hoger dan of gelijk aan 6,0 hadden en geen cijfers lager dan 4,0 hadden.

⁵ Bij Pedagogische Wetenschappen mochten de studenten in de zomer maximaal 2 bloktoetsen en maximaal 2 practica herkansen. Studenten mochten geen gebruik maken van de herkansingen, als ze voorafgaand aan de herkansingen een gemiddeld cijfer hoger dan of gelijk aan 6,0 hadden en geen cijfers lager dan 4,0 hadden.

kennis (bloktoetsen), 30% heeft één onvoldoende gecompenseerd, 13% twee onvoldoendes, 8% drie onvoldoendes, en 5% vier onvoldoendes.

Binnen het cluster vaardigheden heeft 90% van de studenten met 60 ECTS geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling.

De meeste studenten van cohort 2011 die 60 ECTS hebben behaald hebben als laagste cijfer een cijfer boven de 4,5 gehaald. 15% van de Bestuurskunde studenten met een positief BSA heeft minimaal één cijfer tussen de 4,0 en 4,5 behaald. Dit geldt ook voor 3% van de Sociologie studenten, 5% van de Psychologie studenten en 8% van de studenten van Pedagogische Wetenschappen.

N=N en de tijd besteed aan de studie

Aan alle eerstejaarsstudenten van Bestuurskunde, Sociologie en Pedagogische Wetenschappen is in het academisch jaar 2011-2012 gevraagd om gedurende twee blokken drie weken lang elke dag in een online dagboek aan te geven aan welke activiteiten ze hun tijd hadden besteed.

Bestuurskunde

- Uit deze dagboekstudie is gebleken dat studenten Bestuurskunde na invoering van N=N tijdens een onderwijsweek gemiddeld 26 uur en 20 minuten per week aan hun studie hebben besteed; in de voorbereidingsweek voor de bloktoets gemiddeld 25 uur en 44 minuten per week; en in de toetsweek gemiddeld 35 uur en 34 minuten per week.

Sociologie

- Tijdens een onderwijsweek hebben studenten Sociologie gemiddeld 22 uur en 21 minuten per week aan hun studie besteed; in de voorbereidingsweek voor de bloktoets gemiddeld 24 uur en 25 minuten per week; en in de toetsweek gemiddeld 26 uur en 15 minuten per week.

Pedagogische Wetenschappen

- Tijdens een onderwijsweek hebben studenten Pedagogische Wetenschappen gemiddeld 27 uur en 42 minuten per week aan hun studie besteed; in de voorbereidingsweek voor de bloktoets gemiddeld 27 uur per week; en in de toetsweek gemiddeld 32 uur en 28 minuten per week.

Psychologie

- Bij Psychologie is geen dagboekstudie uitgevoerd, maar is het aantal door studenten van cohort 2011 gerapporteerde zelfstudie-uren op de blokevaluaties vergeleken met voorgaande jaren.
- Bij cohort 2011 lag het aantal gerapporteerde zelfstudie-uren voor de groep die aan het eind van het eerste jaar een positief BSA had behaald bij het eerste en laatste blok significant hoger dan bij de groep die in 2010 is gestart met de opleiding en aan het eind van het jaar een (voorlopig) positief BSA had gehaald. Bij de andere blokken zijn geen significante verschillen gevonden in de gerapporteerde zelfstudie-uren tussen studenten van cohort 2011 en studenten van cohort 2010.

N=N en de waardering van studenten voor de blokken

Uit de blokevaluaties van Psychologie is gebleken dat de waardering van studenten van cohort 2011 voor de meeste blokken en de practica niet significant afweek van de waardering in 2010. Eén practicum werd in 2011 beter door de studenten gewaardeerd dan in 2010.

Vroegtijdige identificatie van studenten die aan het eind van het eerste jaar geen 60 ECTS hebben behaald

- Alle FSW-studenten van cohort 2011 die niet hebben meegedaan aan de eerste bloktoets hebben geen positief BSA (60 ECTS) behaald aan het eind van het eerste studiejaar.
- Respectievelijk 47%, 67%, 51% en 67% van de studenten van Bestuurskunde, Sociologie, Psychologie en Pedagogische Wetenschappen die de eerste bloktoets wel hebben gemaakt, maar een cijfer lager dan 5,5 op deze toets hebben behaald, heeft geen 60 ECTS aan het eind van het eerste jaar behaald.
- Respectievelijk 83%, 76%, 86% en 72% van de studenten van Bestuurskunde, Sociologie, Psychologie en Pedagogische Wetenschappen die op de eerste bloktoets een cijfer hoger dan of gelijk aan 5,5 hebben behaald heeft het eerste studiejaar succesvol afgerond.
- Respectievelijk 94%, 86%, 90% en 80% van de studenten van de opleidingen Bestuurskunde, Sociologie, Psychologie en Pedagogische Wetenschappen die de eerste twee bloktoetsen succesvol hebben afgerond (met een minimaal cijfer van $\geq 5,5$) heeft aan het eind van het eerste N=N jaar aan de BSA-norm van 60 ECTS voldaan.
- De deelname van studenten aan en hun prestaties op de eerste twee bloktoetsen zijn dus zeer voorspellend voor het wel of niet behalen van 60 ECTS aan het eind van het eerste jaar.

Summary

Introduction

In the academic year 2011-2012 the four bachelor programmes of the Faculty of Social Sciences (FSW) of Erasmus University Rotterdam (EUR) conducted a pilot to examine the effect of the new regulation "Nominal = Normal" (N = N). The main aim of N = N is to improve the students' study progress, so that they can begin the second year without any study delay. University-wide the following measures are proposed:

- Introduction of a BSA (Binding Study Advice) of 60 ECTS in the first year. Students are therefore required to complete the entire first year within one year after enrolment;
- Introduction of a form of active education;
- Limiting the number of resits (re-exams);
- Introduction of a form of compensatory testing/ grading.

In the FSW bachelor programmes an active educational methodology has been previously implemented. In the academic year 2011-2012, the BSA-criterion of 60 ECTS was introduced, the number of resits was limited and the compensatory grading system was adapted (see Appendix 1).

Risbo and FSW have jointly conducted research investigating the impact of the introduction of the regulation N = N at FSW. This research examined the possible relationship between N = N and:

- (a) the students' study choice;
- (b) the number of enrolled students;
- (c) the BSA-success rates;
- (d) the extent to which students made use of the resits and compensatory testing / grading system;
- (e) the amount of time students spent on their studies;
- (f) the reported levels of satisfaction of students for blocks and practicums.

Finally, it was examined whether students who had not earned the required 60 ECTS at the end of the first year could be identified based upon their participation and performance on the first two (out of eight) exams.

The main observations in this study were:

N = N and the study choice of students

- More than half of the first-year students of cohort 2011 were unaware of the regulation N = N before final enrolment⁶. This also applied to the applicants who ultimately did not enrol in a bachelor programme at the Faculty of Social Sciences.
- Being familiar with the regulation N = N had no impact on students' consideration for enrolment in the same bachelor programme at another university.
- Before final registration in 2011, almost as many students were positive and negative concerning the regulation. About half of the students held a neutral opinion.
- A large majority of the first-year students in cohort 2011 at FSW did not take the regulation N = N into account when making their study choice. A small minority (7% of all enrolled freshmen in cohort 2011) took into account the regulation in a negative way; for 2% of the students the regulation played a positive role in their decision.
- Only one student who eventually did not enrol in 2011 indicated that N = N was the reason for this.
- Students with previously insufficient academic performance in higher education were not significantly more positive or negative about the regulation. Additionally, these students' study choice was not significantly more or less influenced by the regulation when compared to students whose previous achievements in higher education were sufficient.

About the findings above two remarks can be made:

- The data was not based on a 100% response. It is possible that the group of non-respondents had a different opinion about the regulation than the respondents.
- An important group could not be included in the analysis, namely the group who had not pre-enrolled in a bachelor programme at FSW, but could have done this without N = N. This group could simply not be identified. Therefore, carefulness should be taken into account when drawing conclusions based on the above findings.

---

⁶ Despite the fact that from June 2011 onwards various communication channels were used to inform students.

N = N and the number of enrolled students

Public Administration

- Compared to 2010, in 2011 the number of enrolled students in the bachelor programme Public Administration at the EUR was significantly lower (-30%). The number of enrolled students in 2011 was approximately at the same level as in the years 2006 to 2008.
- In the other Dutch universities (excluding the EUR), in 2011 the number of enrolled students in the bachelor programme Public Administration was also lower (-7%) than in 2010.
- In 2011 the market share of the EUR for this program amounted to 14% at 7 Dutch suppliers. In 2010, the market share was 18%. Interestingly, the market share of Leiden University has risen sharply, from 16% in 2010 to 23% in 2011.

Sociology

- Compared to 2010, in 2011 the number of enrolled students in the bachelor programme Sociology at the EUR was significantly lower (-46%). The number of enrolled students in 2011 was approximately at the same level as in the years 2006 and 2007.
- In the other Dutch universities (excluding the EUR), in 2011 the number of enrolled students in the bachelor programme Sociology was also lower (-25%) than in 2010.
- In 2011 the market share of the EUR for this program amounted to 17% at 7 Dutch suppliers. In 2010, the market share was 20%. The market share in 2011 was similar to that in 2009.

Psychology

- In the bachelor programme Psychology, the number of enrolled students in 2011 was 7% below the limited enrolment level (in Dutch: numerus fixus). Compared to 2010, in 2011 the number of enrolled students was 6% lower.
- In the other Dutch universities (excluding the EUR), in 2011 the number of enrolled students in the bachelor programme Psychology was 3% lower than in 2010.
- In 2011 the market share of the EUR for this program amounted to 6% at 10 Dutch suppliers. In 2010, the market share was also 6%.

Pedagogical Sciences

- In 2011, the bachelor programme Pedagogical Sciences was offered for the first time at Erasmus University. Therefore, no historical data is available. The number of enrolled students in 2011 was 103.
- In 2011, the market share of the EUR for this bachelor programme was 7% to 7 Dutch suppliers.

EUR-internal market share FSW

- In 2011, the EUR-internal market share of FSW excluding the number of enrolled students in the bachelor programme Pedagogical Sciences was 12%. In 2010 this share was 14.3%. This difference suggests that the decline in the number of enrolled students at FSW in 2011 was greater than in the rest of the EUR.
- The EUR-internal market share of FSW was in 2011 at the 2008 level.

With respect to the above data on the number of enrolled students, it should be noted that in the academic year 2011-2012 the bachelor programme Pedagogical Sciences was introduced. It is unclear whether this had an impact on the number of enrolled students in the other bachelor programmes of FSW.

N = N and the BSA-success rates

An important aim of the introduction of the regulation N = N was the realisation of the same or higher BSA success rate after one academic year than previously attained after two academic years.

Public Administration

- In cohort 2008-2010, the percentage of students that had earned 60 ECTS after one year was on average 30%. After two years of study an average of 54% had earned a positive BSA. In cohort 2011, 62% of the students had earned 60 ECTS after one year of study.
- The percentage of students in cohort 2011 that had earned 60 ECTS after one year was higher than the percentage that previously achieved this after one year and also higher than the percentage that previously achieved this after two years.

Sociology

- In cohort 2008-2010, the percentage of students that had earned 60 ECTS after one year was on average 16%. After two years of study an average of

Summary

48% had earned a positive BSA. Of cohort 2011, 55% of the students had earned 60 ECTS after one year of study.

- The percentage of students in cohort 2011 that had earned 60 ECTS after one year was higher than the percentage that previously achieved this after one year and also higher than the percentage that previously achieved this after two years.

Psychology

- In cohort 2008-2010, the percentage of students that had earned 60 ECTS after one year was on average 50%. After two years of study an average of 68% had earned a positive BSA. Of cohort 2011, 72% of the students had earned 60 ECTS after one year.
- The percentage of students in cohort 2011 that had earned 60 ECTS after one year was higher than the percentage that previously achieved this after a year and also higher than the percentage that previously achieved this after two years.

Pedagogical Sciences

- Of this bachelor programme no data was available for the period before 2011, because in 2011 this programme was offered for the first time at the EUR.
- Of cohort 2011, 65% of the students had earned 60 ECTS at the end of the first year.

Use of resits and compensation

As part of the regulation N = N, students in cohort 2011 at FSW were allowed a limited number of resits. Additionally, if they failed with a minimum value of 4.0 they could compensate those insufficient grades with higher grades on other courses / practicums. The average grade at the end of the year had to be at least 6.0. The specific rules for each bachelor program at FSW are listed in Appendix 1.

Public Administration

- 16% of the Public Administration students in cohort 2011 who had earned 60 ECTS at the end of the year achieved this without partaking in any resits for a theoretical course, 12% participated in one resit, 24% in two resits, 31% in three resits and 17% in four or more resits⁷. 95% of the students with a

---

⁷ In the bachelor programme Public Administration students were allowed to participate in a maximum of 5 resits (either theoretical courses or practicums) during the academic year.

Summary

positive BSA at the end of the first achieved this without any resits for any practicums.

- 37% of students with a positive BSA at the end of the first year did not use the compensation regulation in order to compensate insufficient grades for a theoretical course with higher grades for other theoretical courses; 23% compensated one insufficient grade, 26% two insufficient grades, and 15% three, four or five insufficient grades. 99% of students with a positive BSA have not used the compensation regulation in order to compensate insufficient grades for a practicum.

Sociology

- 78% of the Sociology students in cohort 2011 who had earned 60 ECTS at the end of the year has achieved this without partaking in any resits for a theoretical course, 22% participated in one resit⁸. 92% of the students with a positive BSA at the end of the first achieved this without any resits for any practicums; 8% participated in one resit.
- 51% of students with a positive BSA at the end of the first year did not use the compensation regulation in order to compensate insufficient grades for a theoretical course with higher grades for other theoretical courses; 43% compensated one insufficient grade, 3% two insufficient grades, and 3% three insufficient grades. 57% of the students with a positive BSA have not used the compensation regulation in order to compensate insufficient grades for a practicum; 35% compensated one insufficient grade and 8% two insufficient grades.

Psychology

- 81% of the Psychology students in cohort 2011 who had earned 60 ECTS at the end of the year has achieved this without partaking in any resits for a theoretical course, 6% participated in one resit and 13% in two resits⁹. 95% of the students with a positive BSA at the end of the first achieved this without any resits in the practicums; 5% participated in one resit.
- 52% of students with a positive BSA at the end of the first year did not use the compensation regulation in order to compensate insufficient grades for a theoretical course with higher grades for other theoretical courses; 26% compensated one insufficient grade, 18% two insufficient grades, and 5% three insufficient grades.

---

⁸ In the bachelor programme Sociology students were allowed to participate in a maximum of 2 resits on theoretical courses and a maximum of two resits on practicums during the summer.

⁹ In the bachelor programme Psychology students were allowed to participate in a maximum of 2 resits on theoretical courses and a maximum of two resits on practicums during the summer. Students were not allowed to make use of the resits, if prior to the resits their average grade was greater than or equal to 6.0 and if they had no grades lower than 4.0.

82% of the students with a positive BSA have not used the compensation regulation in order to compensate insufficient grades for a practicum; 16% compensated one insufficient grade and 2% two insufficient grades.

Pedagogical Sciences

- 77% of the students of Pedagogical Sciences in cohort 2011 who had earned 60 ECTS at the end of the year has achieved this without partaking in any resits for a theoretical course, 13% participated in one resit and 10% in two resits¹⁰. 90% of the students with a positive BSA at the end of the first achieved this without any resits in the practicums; 10% used one resit.
- 43% of students with a positive BSA at the end of the first year did not use the compensation regulation in order to compensate insufficient grades for a theoretical course with higher grades for other theoretical courses; 30% compensated one insufficient grade, 13% two insufficient grades, 8% three insufficient grades and 5% four insufficient grades.
90% of the students with a positive BSA have not used the compensation regulation in order to compensate insufficient grades for a practicum; 8% compensated one insufficient grade and 2% two insufficient grades.

Most students in cohort 2011 that had earned 60 ECTS at the end of the first year had as their lowest grade a grade higher than or equal to 4.5. 15% of the Public Administration students with a positive BSA had at least one grade between 4.0 and 4.5. This also applies to 3% of the Sociology students, 5% of the Psychology students and 8% of the students of Pedagogical Sciences.

N = N and the time spent on the study

All first-year students in cohort 2011 for Public Administration, Sociology and Pedagogical Sciences were asked to participate in an online diary study during two periods lasting three weeks during two different courses. They were requested to fill in the online diary each day and indicate which activities they had spent their time on.

Public Administration

- After the introduction of N = N it was shown that during a normal class week students from Public Administration spent on average 26 hours and 20 minutes per week on their studies, in the preparation week for the exam this

---

¹⁰ In the bachelor programme Pedagogical Sciences students were allowed to participate in a maximum of 2 resits on theoretical courses and a maximum of two resits on practicums during the summer. Students were not allowed to make use of the resits, if prior to the resits their average grade was greater than or equal to 6.0 and if they had no grades lower than 4.0.

Summary

average was 25 hours and 44 minutes per week, and in the week of the exam the average was 35 hours and 34 minutes a week.

Sociology

- After the introduction of N = N it was shown that during a normal class week students from Sociology spent on average 22 hours and 21 minutes per week on their studies, in the preparation week for the exam this average was 24 hours and 25 minutes per week, and in the week of the exam the average was 26 hours and 15 minutes a week.

Pedagogical Sciences

- After the introduction of N = N it was shown that during a normal class week students from Pedagogical Sciences spent on average 27 hours and 42 minutes per week on their studies, in the preparation week for the exam this average was 27 hours per week, and in the week of the exam the average was 32 hours and 28 minutes a week.

Psychology

- In the bachelor programme Psychology the diary study was not conducted. However, the reported self-study hours from the student course evaluations from cohort 2011 was compared to previous years.
- In cohort 2011, the number of reported self-study hours for the group who had earned a positive BSA at the end of the first year was significantly higher in the first and last course of the first year than for the group that had started in 2010 with the programme and that achieved a (preliminary) positive BSA at the end of the first year. In the other courses no significant differences in reported self-study hours were reported between students in cohort 2011 and 2010.

N = N and the evaluation of students of the courses and practicums

It was shown that students in cohort 2011 did not report higher levels of satisfaction for courses and practicums than students in cohort 2010. One practicum had higher levels of reported satisfaction by students in cohort 2011 when compared to students in 2010.

Early identification of students who had not obtained 60 ECTS at the end of the first year

- All FSW students in cohort 2011 who have not participated in the first theoretical exam did not earn a positive BSA (60 ECTS) at the end of the first year.

Summary

- Respectively 47%, 67%, 51% and 67% of the students from Public Administration, Sociology, Psychology and Pedagogical Sciences who participated in the first theoretical exam, but failed (obtained a grade lower than 5.5) did not earn 60 ECTS at the end of the first year.
- Respectively 83%, 76%, 86% and 72% of the students from Public Administration, Sociology, Psychology and Pedagogical Sciences who obtained a sufficient grade (higher than or equal to 5,5) at the first theoretical exam have completed the first year successfully.
- Respectively 94%, 86%, 90% and 80% of the students of Public Administration, Sociology, Psychology and Pedagogical Sciences who successfully passed the first two theoretical exams (with a minimum grade of ≥ 5.5) have earned a positive BSA at the end of the first year.
- In conclusion, the participation and performance of students at the first two theoretical exams are highly predictive of whether or not students will obtain all 60 ECTS at the end of the first year.

De Faculteit der Sociale Wetenschappen (FSW) van de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) heeft in het academisch jaar 2011-2012 bij alle vier opleidingen in het eerste bachelorjaar een pilot met de regeling Nominaal = Normaal (N=N) uitgevoerd. Het belangrijkste doel van N=N is het verbeteren van de doorstroom van studenten, zodat ze zonder ballast aan het tweede studiejaar kunnen beginnen. EUR-breed worden daarvoor de volgende maatregelen voorgesteld:

- Invoering van een BSA norm van 60 ECTS in het eerste studiejaar.
Studenten worden dus verplicht om het hele eerste studiejaar binnen één jaar na de start van de opleiding af te ronden;
- Invoering van een vorm van activerend onderwijs;
- Beperking van het aantal herkansingen;
- Invoering van een vorm van compensatoir toetsen.

Bij alle FSW-opleidingen is in eerdere jaren al een vorm van activerend onderwijs ingevoerd. In 2011 hebben de opleidingen de BSA-grens van 60 ECTS ingevoerd, het aantal herkansingen beperkt en een aangepaste compensatoire toetsregeling ingevoerd. Een samenvatting van hoe de voorgestelde maatregelen in het academisch jaar 2011-2012 zijn vormgegeven bij de opleidingen van FSW aan de EUR is te vinden in Bijlage 1.

Risbo en FSW hebben gezamenlijk onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de invoering van de regeling N=N bij FSW. In dit onderzoek is gekeken naar de mogelijke relatie tussen N=N en:

- (a) de studiekeuze van studenten (hoofdstuk 2)
- (b) de instroom (hoofdstuk 3)
- (c) het BSA-rendement van de FSW-opleidingen (hoofdstuk 4)
- (d) de mate waarin studenten gebruik hebben gemaakt van de herkansingen en de compensatoire toetsregeling na invoering van N=N (hoofdstuk 5)
- (e) de tijd die studenten aan hun studie hebben besteed (hoofdstuk 6)
- (f) de tevredenheid van studenten over de blokken en practica in de opleiding (hoofdstuk 7).

Ten slotte is onderzocht of en zo ja hoe studenten die aan het eind van het eerste jaar geen 60 ECTS hebben behaald vroegtijdig kunnen worden geïdentificeerd op basis van hun deelname en prestatie op de eerste twee bloktoetsen. De uitkomsten van dit deelonderzoek staan in hoofdstuk 8.

Via een vragenlijstonderzoek is onderzocht wat de mogelijke invloed van N=N is geweest op de studiekeuze van studenten. Aan alle eerstejaars FSW-studenten in het academisch jaar 2011-2012¹¹ is in september / oktober 2011 onder andere gevraagd:

- Of ze vóór definitieve inschrijving bekend waren met N=N¹²;
- Hoe ze vóór definitieve inschrijving tegenover N=N stonden;
- Of N=N invloed heeft gehad op hun studiekeuze.

Bovenstaande vragen zijn telefonisch ook gesteld aan studenten die zich via Studielink hadden vooraangemeld voor een FSW-opleiding aan de EUR, maar uiteindelijk af hebben gezien van daadwerkelijke inschrijving voor de opleiding¹³. Aan deze vooraanmelders is ook gevraagd of ze zich hadden ingeschreven voor een FSW-opleiding aan de EUR wanneer N=N niet was ingevoerd.

In Bijlage 2 zijn de twee versies van de vragenlijst opgenomen.

Een derde groep die we graag hadden ondervraagd in dit onderzoek is de groep die zich niet heeft vooraangemeld voor een FSW-opleiding maar dit wellicht zonder N=N wel had gedaan. Deze groep was niet te identificeren. De in deze paragraaf gepresenteerde resultaten geven daarom niet een volledig beeld van de invloed van N=N op de studiekeuze van studenten.

---

¹¹ Alleen voltijds studenten die voor de eerste keer staan ingeschreven bij de opleiding hebben de vragenlijst ingevuld. Schakelstudenten zijn niet meegenomen in de analyses.

¹² Omdat niet verondersteld kan worden dat studenten weten waar N=N precies voor staat is in de vragenlijst gekozen deze term te mijden en te kiezen voor de term 'regeling' met de volgende uitleg: 'Bij je huidige opleiding is dit jaar de regeling ingevoerd dat je alle studiepunten van het eerste jaar in één jaar dient te behalen. Onderdeel van de regeling is dat er (extra) compensatiemogelijkheden zijn gecreëerd. Het doel is om meer studenten binnen de gestelde tijd hun opleiding te laten afronden en op die manier langstuderen te voorkomen.'

¹³ Het betrof slechts vooraanmelders voor een voltijdse opleiding en niet voor een schakelprogramma. Tevens is alleen data geanalyseerd van vooraanmelders die wel een andere opleiding zijn gestart in het hoger onderwijs, omdat alleen deze groep een daadwerkelijke studiekeuze in het hoger onderwijs heeft gemaakt.

2.1 N=N en de studiekeuze van eerstejaarsstudenten FSW

Van de in totaal 585 voltijds eerstejaarsstudenten aan de FSW in 2011 hebben er 440 de vragenlijst ingevuld. Alleen volledig ingevulde vragenlijsten zijn meegenomen in de analyses (n=363)¹⁴.

Bekendheid met N=N voor definitieve inschrijving

Iets minder dan de helft (46%, 168 van de 363) van de respondenten heeft aangegeven dat ze vóór definitieve inschrijving op de hoogte waren van de regeling N=N. Tussen de vier opleidingen van FSW zijn geen grote verschillen in dit percentage gevonden. Bij Bestuurskunde was de bekendheid met N=N onder de respondenten het grootst (52% was op de hoogte) en bij Pedagogische Wetenschappen het laagst (42%).

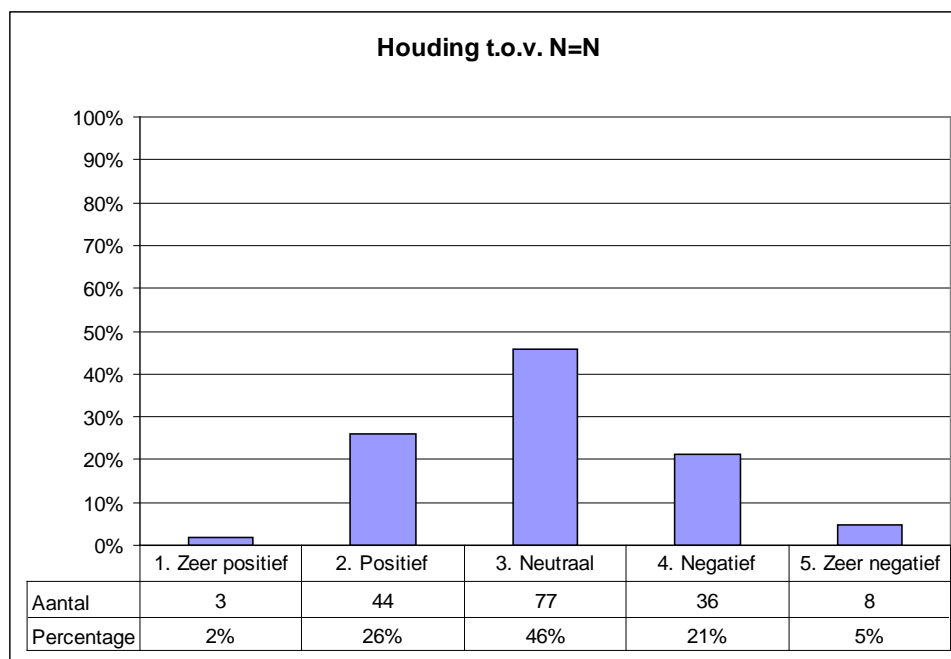
Uit een chi-kwadraattoets is gebleken dat het bekend zijn met de regeling N=N geen invloed heeft gehad op het overwegen om dezelfde opleiding aan een andere universiteit te volgen ($\chi^2(1) = 0,01$; $p = 0,93$). Zowel van de groep studenten die bekend was met N=N (n=168) als van de groep die er niet bekend mee was (n=195) heeft 83% niet overwogen dezelfde opleiding elders te volgen.

Houding ten opzichte van N=N voor definitieve inschrijving

Aan de 168 studenten die al vóór hun definitieve studiekeuze bekend waren met N=N is gevraagd hoe ze hier op dat moment tegenover stonden. Figuur 2.1 laat zien dat de meeste respondenten vóór definitieve inschrijving neutraal stonden tegenover N=N (46%, n=77). Verder was 28% positief dan wel zeer positief (n=47) en 26% negatief dan wel zeer negatief (n=44).

---

¹⁴ Vragenlijsten met tegenstrijdige antwoorden (zoals zowel aangeven niet bekend te zijn geweest met N=N vóór definitieve inschrijving maar tegelijkertijd aangeven vóór definitieve inschrijving positief tegenover de regeling te staan) zijn net als onvolledig ingevulde vragenlijsten buiten de analyses gehouden.

Figuur 2.1 Houding ten opzichte van N=N vóór definitieve inschrijving

Invloed van N=N op de studiekeuze

Naast de vraag hoe de respondenten vóór definitieve inschrijving tegenover N=N stonden is gevraagd of N=N invloed heeft gehad op de studiekeuze. Bij 77% van de respondenten die vóór definitieve inschrijving bekend waren met N=N heeft de regeling geen invloed gehad op het maken van de studiekeuze (n=130). Bij 23% heeft de regeling wel een rol gespeeld bij het maken van de keuze (n=38)¹⁵.

Uit nadere analyse is gebleken dat de respondenten die door N=N zijn beïnvloed in hun studiekeuze qua houding ten opzichte van de regeling significant afwijken van de respondenten die niet door N=N zijn beïnvloed in hun studiekeuze ($\chi^2(2) = 34,81$; $p < 0,001$)¹⁶. De door N=N beïnvloede groep is vaker negatief (63%, 24 van de 38) over N=N dan de groep die niet door N=N is beïnvloed (15%, 20 van de 130).

Van alle 363 respondenten (dus ook diegenen die niet bekend waren met N=N) hebben 24 respondenten (7%) N=N negatief meegewogen in hun studiekeuze. Zij hebben zich ondanks N=N ingeschreven. Daarnaast hebben 6 respondenten (2%) N=N positief meegewogen in hun studiekeuze en zich dus (mede) dankzij N=N ingeschreven.

¹⁵ 22% antwoordde met 'ja, enige invloed' en 1% met 'ja, grote invloed'.

¹⁶ In de kruistabelanalyse is houding (met als categorieën: '(zeer) positief', 'neutraal' en '(zeer) negatief') afgezet tegen invloed van N=N op de studiekeuze (met als categorieën: 'nee, geen invloed' en 'ja, wel invloed').

Perceptie N=N van studenten met eerdere opleiding in het hoger onderwijs

In de vragenlijst is gevraagd naar een aantal achtergrondkenmerken, waaronder de vraag of studenten al eerder een opleiding hadden gevolgd maar niet afgerond in het hoger onderwijs. Bij 64 studenten was dat het geval. Van deze groep gaven 39 studenten aan (61%) dat hun studieprestaties voldoende waren om de opleiding te mogen blijven volgen. Het resterende gedeelte gaf aan dat de studieprestaties tegenvielen en mogelijk hadden kunnen leiden tot een negatief bindend studieadvies.

Tussen deze twee groepen (voldoende dan wel onvoldoende resultaten bij vorige opleiding in het hoger onderwijs) zijn geen significante verschillen gevonden in hun houding ten opzichte van N=N ($\chi^2(2) = 0,11; p = 0,95$). Ook zijn er geen significante verschillen tussen de groepen gevonden wat betreft de invloed van N=N op hun studiekeuze ($\chi^2(1) = 0,20; p = 0,65$). Uit deze resultaten blijkt dat studenten met eerdere tegenvallende studieprestaties in het hoger onderwijs niet significant positiever of negatiever tegenover de regeling N=N stonden en hun studiekeuze niet significant meer of minder door de regeling hebben laten beïnvloeden dan studenten van wie de eerdere prestaties in het hoger onderwijs voldoende waren.

2.2 N=N en de studiekeuze van vooraanmelders FSW die zich niet definitief hebben ingeschreven

De vier opleidingen van FSW hebben via Studielink in totaal 206 vooraanmeldingen ontvangen van prospecti die zich uiteindelijk niet voor de opleiding hebben ingeschreven. De vooraanmelders zijn telefonisch benaderd met de vraag of ze hun medewerking aan het onderzoek wilden verlenen¹⁷. Uiteindelijk zijn 112 vooraanmelders bereid gevonden om te participeren. Van 41 van deze studenten zijn de data niet geanalyseerd, omdat ze ofwel uiteindelijk geen keuze hebben gemaakt voor een studie in het hoger onderwijs (bijvoorbeeld omdat ze het VWO diploma niet hebben behaald) of omdat ze zich hebben ingeschreven voor een andere opleiding bij de FSW aan de EUR.

Van de overgebleven 71 respondenten, die uiteindelijk dus wel met een andere opleiding in het hoger onderwijs zijn gestart, was 38% (n=27) vóór definitieve inschrijving op de hoogte van de regeling N=N. Van deze respondenten stond

---

¹⁷ Van 45 vooraanmelders was geen telefoonnummer bekend. Deze zijn dus niet benaderd.

37% (n=10) (zeer) positief tegenover de regeling, 30% (n=8) neutraal, en 33% (n=9) (zeer) negatief.

Twee respondenten gaven aan dat N=N invloed heeft gehad op hun studiekeuze. Deze studenten waren (zeer) negatief over de regeling. Eén van deze studenten gaf aan dat hij/zij wel voor de FSW-opleiding aan de EUR zou hebben gekozen wanneer N=N niet was ingevoerd.

Om een beeld te krijgen van de mogelijke invloed van N=N op de (kwantitatieve) instroom van studenten bij de opleidingen van FSW zijn de volgende analyses uitgevoerd:

- Per FSW-opleiding is de instroom¹⁸ van studenten in 2011 vergeleken met de instroom in voorgaande cohorten. Deze analyse is uitgevoerd om een antwoord te krijgen op de vraag in hoeverre de instroom in 2011 verschilde van die in vorige jaren.
- Het landelijke marktaandeel¹⁹ van de FSW-opleidingen in 2011 is vergeleken met het marktaandeel in de voorgaande jaren. Deze analyse is uitgevoerd om een antwoord te krijgen op de vraag of een eventuele verandering in de instroom bij FSW-opleidingen aan de EUR specifiek was voor de FSW-opleidingen aan de EUR of dat de eventuele verandering in de instroom ook te zien was bij dezelfde opleidingen bij andere universiteiten en dus een landelijk verschijnsel betrof²⁰. Meer specifiek, als blijkt dat het marktaandeel van de EUR in 2011 is gedaald (of gestegen) ten opzichte van de concurrenten, dan betekent dit dat de EUR ten opzichte van de concurrenten relatief aan instroom heeft verloren (of gewonnen).
- Het marktaandeel van studenten bij FSW ten opzichte van de totale EUR-populatie in 2011 is vergeleken met hetzelfde marktaandeel in voorgaande jaren (EUR-interne vergelijking). Door het uitvoeren van deze analyse is een antwoord verkregen op de vraag of een eventuele verandering in de instroom bij FSW in 2011 (vergeleken met voorgaande cohorten) faculteits-specifiek was of dat een eventuele verandering in de instroom in dezelfde mate ook voor andere Bachelor-opleidingen van de EUR gold.

---

¹⁸ Definitie instroom: aantal voltijds studenten dat voor de eerste keer staat ingeschreven bij de opleiding, teldatum 1 oktober 2011. Schakelstudenten zijn niet meegenomen in de analyses. De data zijn afkomstig uit Erasmus InschrijfSysteem (EIS). De data in deze rapportage zijn in oktober 2012 verkregen.

¹⁹ Definitie marktaandeel: Instroom bij de FSW-opleiding in jaar t / Landelijke instroom voor de opleiding in jaar t.

²⁰ De gegevens voor de landelijke benchmark zijn verkregen uit het landelijke bestand 1cho2011. Studenten met als hoogst genoten opleiding HBO-bachelor en WO zijn niet meegenomen, omdat deze groepen schakelstudenten kunnen bevatten. Alle voltijds bachelorstudenten met als hoogst genoten opleiding VWO, HBO-P, Internationaal en Overig zijn dus meegenomen in de benchmark.

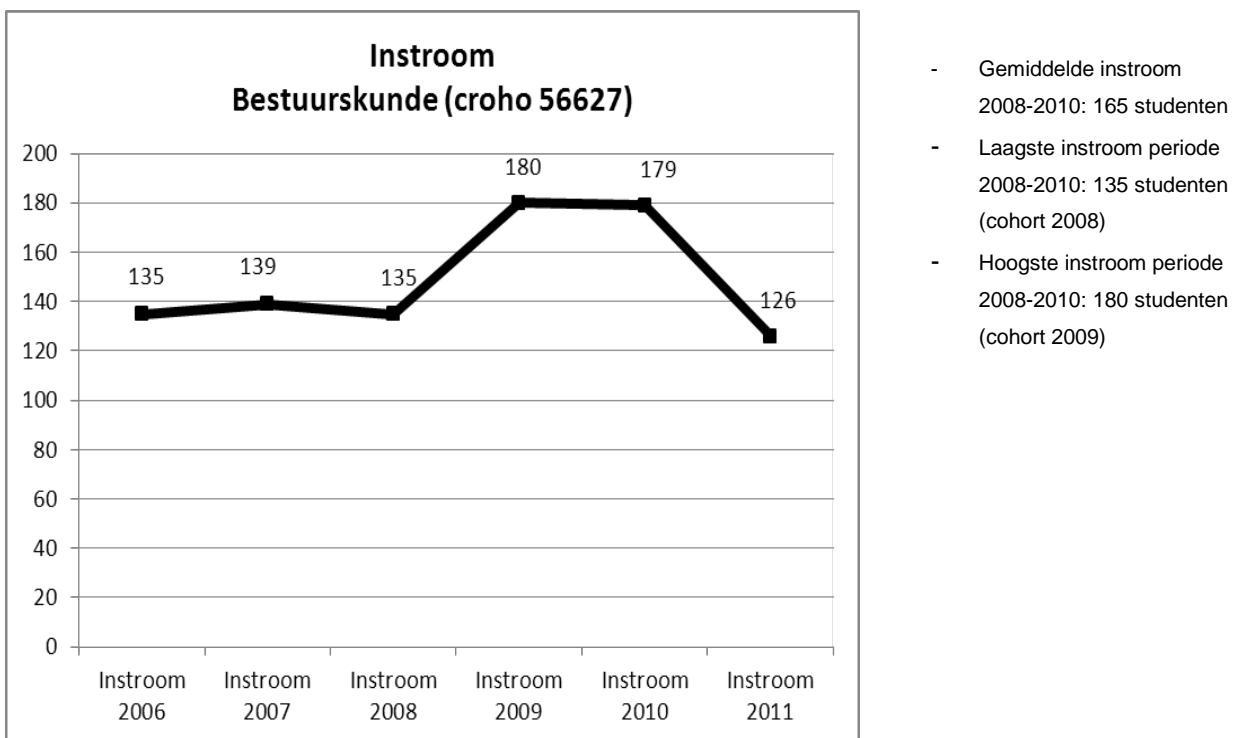
3.1 Historische vergelijking en landelijke benchmark instroom FSW-opleidingen

Voor de FSW-opleidingen Bestuurskunde, Sociologie en Psychologie is het aantal studenten dat in voorgaande cohorten is ingestroomd in kaart gebracht en vergeleken met de instroom van 2011 (historische vergelijking). Daarnaast is voor elke FSW-opleiding het landelijk marktaandeel in 2011 vergeleken met het marktaandeel in voorgaande jaren.

Voor de opleiding Pedagogische Wetenschappen was het niet mogelijk om een historische vergelijking uit te voeren, omdat deze opleiding in 2011 voor het eerst aan de EUR werd aangeboden.

Instroom Bestuurskunde (croho 56627)

In Figuur 3.1 is de instroom van studenten bij Bestuurskunde aan de EUR af te lezen voor de cohorten 2006 tot en met 2011. De instroom in 2011 is vergeleken met de instroom in de cohorten 2008 tot en met 2010. De cohorten 2006 en 2007 zijn toegevoegd om de instroom in een langere termijn perspectief te plaatsen.

Figuur 3.1 Instroom Bestuurskunde EUR

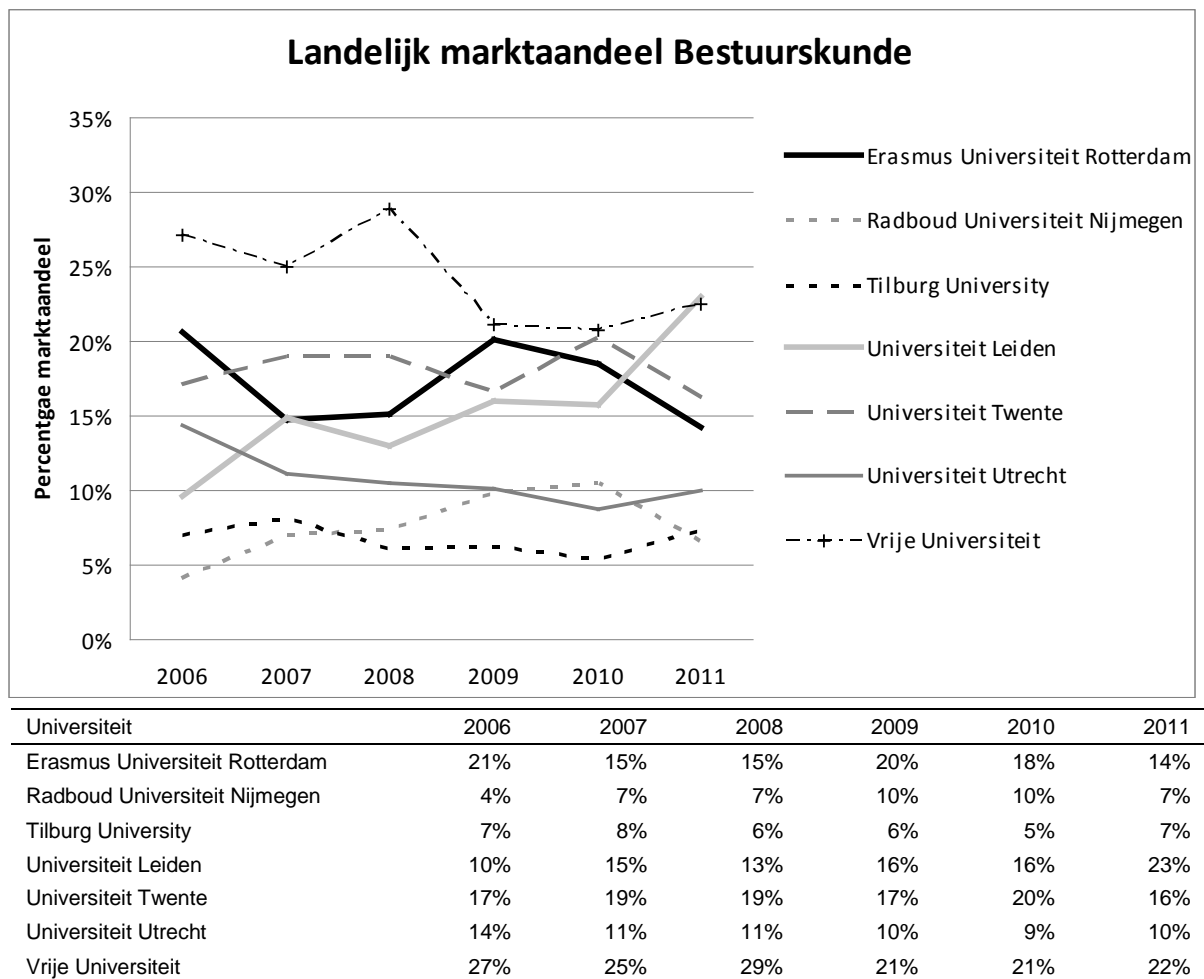
In 2011 stroomden bij Bestuurskunde aan de EUR 53 studenten minder in dan in 2010 (-30%). Vergeleken met het gemiddelde aantal studenten in de afgelopen drie jaar (cohorten 2008 tot en met 2010) lag de instroom in 2011

24% lager. De instroom in 2011 lag ongeveer op het niveau van de cohorten 2006 tot en met 2008.

Landelijk (exclusief EUR) stroomden tussen 2008 en 2011 respectievelijk 733, 704, 811 en 752 studenten in bij de opleiding Bestuurskunde²¹. Vergeleken met cohort 2010 nam de landelijke instroom (exclusief EUR) bij Bestuurskunde in 2011 met 7% af.

In Figuur 3.2 is het landelijke marktaandeel van de universiteiten met een opleiding Bestuurskunde weergegeven²².

Figuur 3.2 Landelijk marktaandeel Bestuurskunde EUR

De opleiding Bestuurskunde werd in 2011 door 7 universiteiten aangeboden. In 2011 was het landelijk marktaandeel van de EUR bij deze opleiding 14%. In 2010 was het marktaandeel 18%. De EUR verloor dus 4% punt marktaandeel in 2011. Ook Radboud Universiteit Nijmegen en Universiteit Twente hebben in

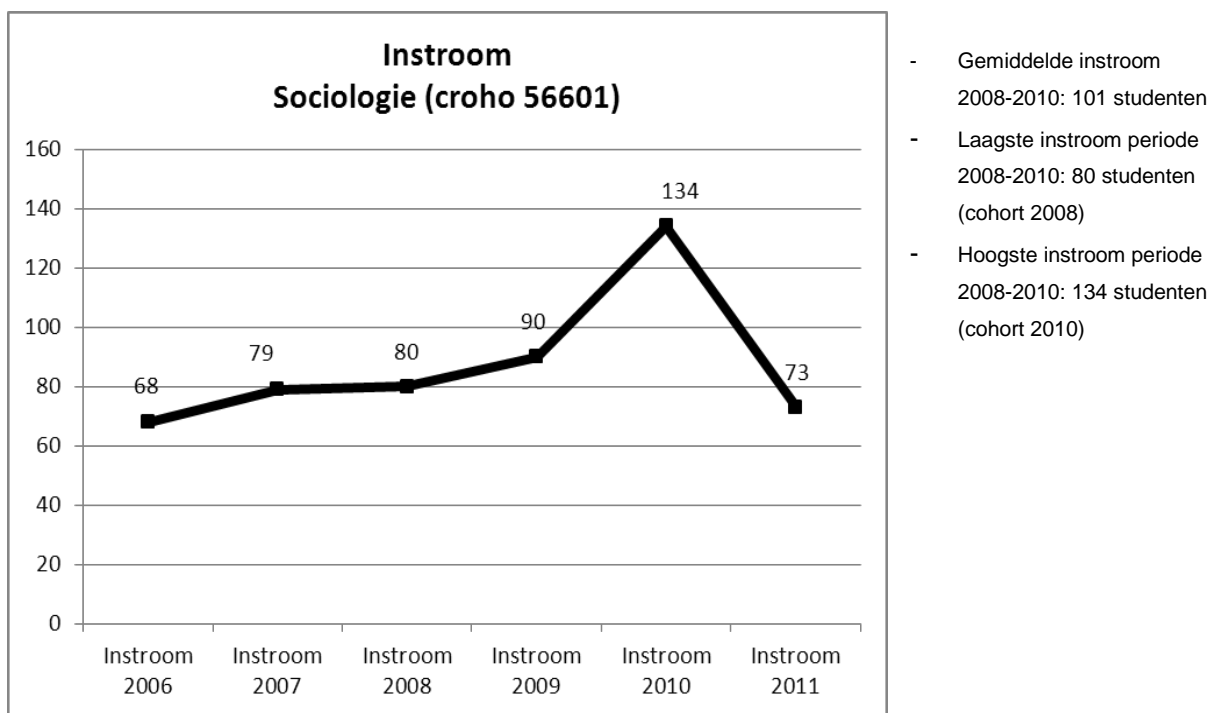
²¹ Alleen voltijds bachelorstudenten met als hoogst genoten opleiding VWO, HBO-P, Internationaal en Overig zijn meegenomen in deze aantallen. Studenten met als hoogst genoten opleiding HBO-bachelor of WO zijn niet meegenomen, omdat deze groepen schakelstudenten kunnen bevatten. Gegevens zijn verkregen uit het landelijke bestand 1cho2011.

²² Opleidingen die onder croho 56627 en 50007 staan geregistreerd zijn meegenomen in de analyse.

2011 te maken gehad met een afname van het marktaandeel (respectievelijk 3% punt en 4% punt). Opvallend is dat het landelijke marktaandeel van de Universiteit Leiden 7% punt gestegen is in 2011 (van 16% in 2010 naar 23% in 2011). Ook het marktaandeel van Tilburg University is in 2011 gestegen in vergelijking met 2010 (van 5% naar 7%).

Instroom Sociologie (croho 56601)

In Figuur 3.3 is de instroom van studenten bij Sociologie aan de EUR af te lezen over de periode 2006 tot en met 2011.

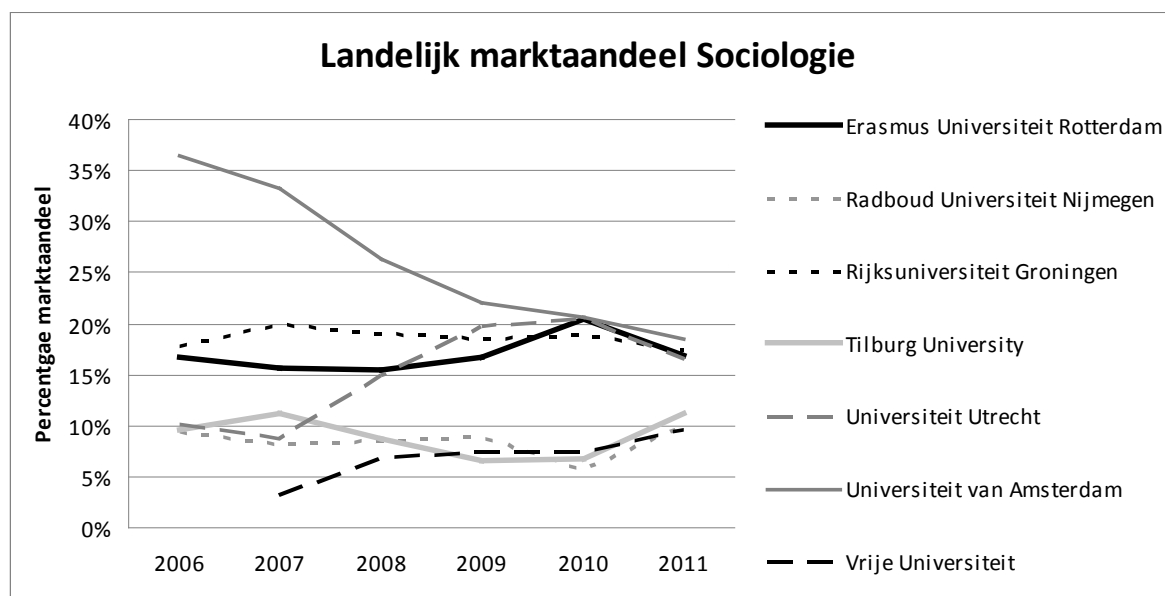

Figuur 3.3 *Instroom Sociologie EUR*

Bij Sociologie aan de EUR stroomden in 2011 61 studenten minder in dan in 2010 (-46%). Vergeleken met het gemiddelde aantal studenten in de cohorten 2008 tot en met 2010 lag de instroom in 2011 28% lager. De instroom in 2011 lag iets onder de instroom van de cohorten 2007 en 2008.

Landelijk (exclusief EUR) stroomden in de periode 2008 tot en met 2011 respectievelijk 434, 431, 488 en 366 studenten in bij de opleiding Sociologie²³. Vergeleken met cohort 2010 nam de landelijke instroom (exclusief EUR) bij Sociologie in 2011 met 25% af.

In Figuur 3.4 is het landelijke marktaandeel van de universiteiten met een opleiding Sociologie weergegeven.

Universiteit	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Erasmus Universiteit Rotterdam	17%	16%	15%	17%	20%	17%
Radboud Universiteit Nijmegen	9%	8%	9%	9%	6%	10%
Rijksuniversiteit Groningen	18%	20%	19%	19%	19%	18%
Tilburg University	10%	11%	9%	7%	7%	11%
Universiteit Utrecht	10%	9%	15%	20%	20%	17%
Universiteit van Amsterdam	36%	33%	26%	22%	21%	18%
Vrije Universiteit		3%	7%	8%	8%	10%

Figuur 3.4 Landelijk marktaandeel Sociologie EUR

De opleiding Sociologie werd in 2011 door 7 universiteiten aangeboden. In 2011 was het landelijk marktaandeel van de EUR bij deze opleiding 17%. In 2010 bedroeg het landelijk marktaandeel 20%. Het marktaandeel van EUR was in 2011 dus 3% punt lager.

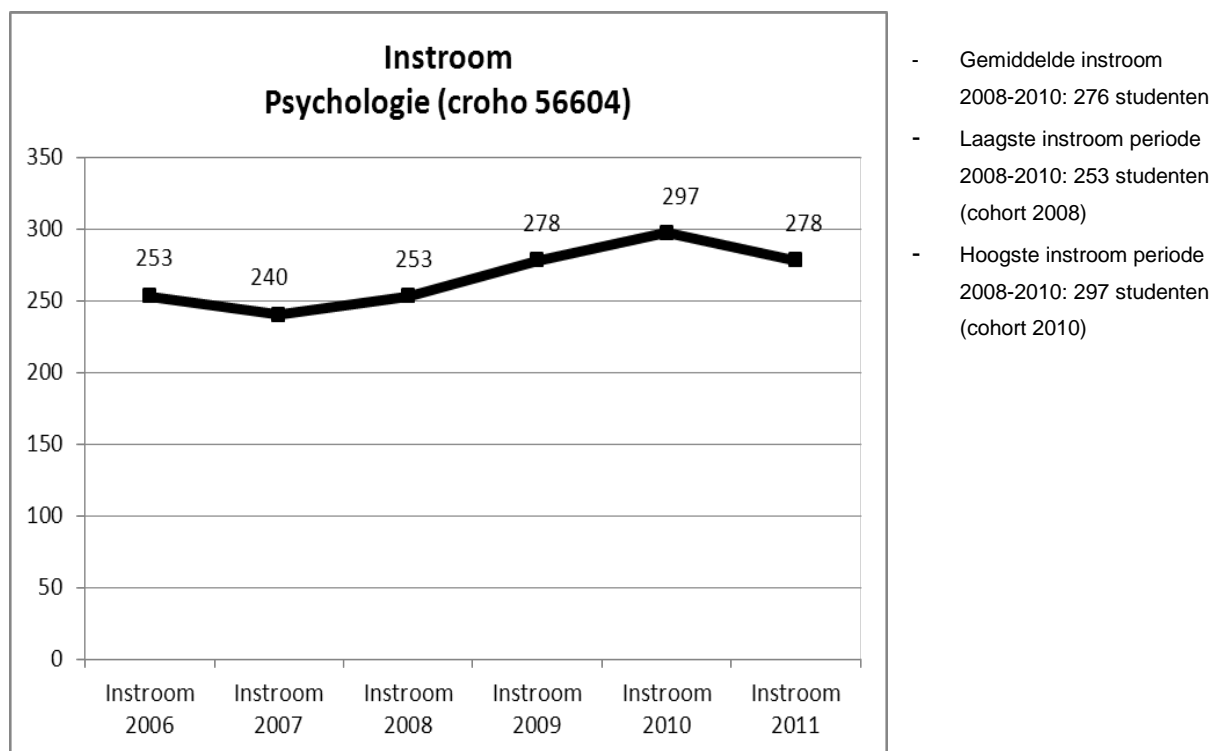
Het landelijk marktaandeel van de EUR lag in 2011 op hetzelfde niveau als in 2009. In 2010 was een piek te zien in het landelijke marktaandeel van de EUR. Opvallend is dat het marktaandeel van Universiteit Utrecht en Universiteit van Amsterdam in 2011 ook daalde (beide met 3% punt). Daarentegen is het

²³ Alleen opleidingen die onder croho 56601 staan geregistreerd zijn meegenomen in de analyse. Alleen voltijds bachelorstudenten met als hoogst genoten opleiding VWO, HBO-P, Internationaal en Overig zijn meegenomen in deze aantallen. Studenten met als hoogst genoten opleiding HBO-bachelor of WO zijn niet meegenomen, omdat deze groepen schakelstudenten kunnen bevatten. Gegevens zijn verkregen uit het landelijke bestand 1cho2011.

marktaandeel van de Radboud Universiteit Nijmegen en Tilburg University in 2011 gestegen in vergelijking met 2010 (+4% punt).

Instroom Psychologie (croho 56604)

In Figuur 3.5 is de instroom van studenten bij Psychologie aan de EUR af te lezen over de jaren 2006 tot en met 2011. Bij Psychologie aan de EUR gold de afgelopen jaren een numerus fixus (2008: 250 studenten; 2009: 280 studenten; 2010: 290 studenten; 2011: 300 studenten).

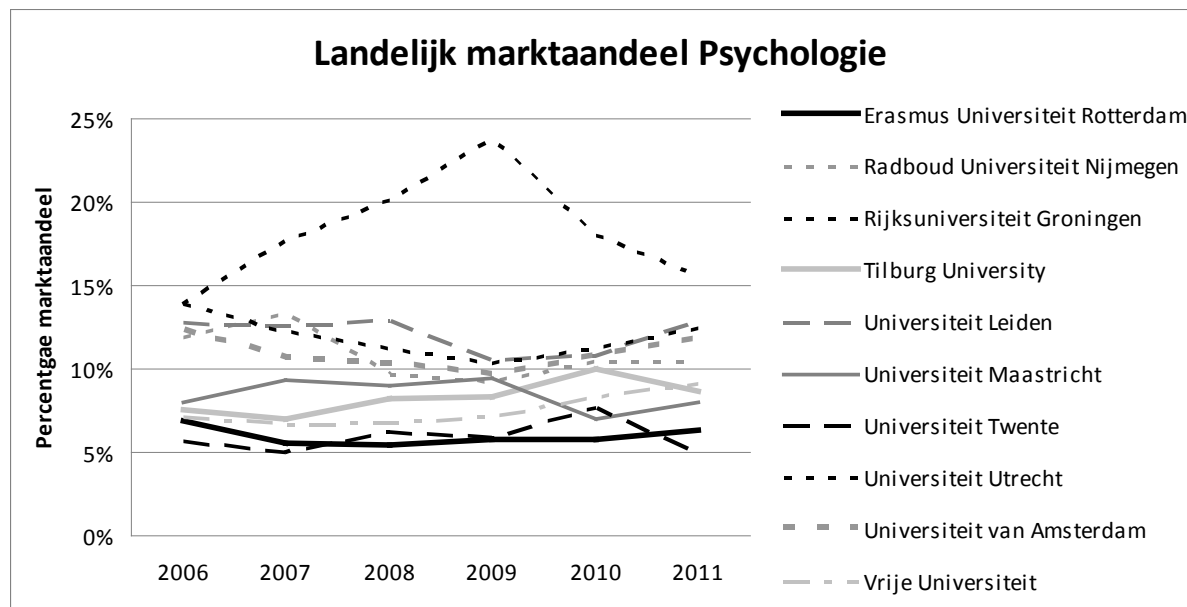
Figuur 3.5 *Instroom Psychologie EUR*

De instroom bij Psychologie lag in 2011 7% lager dan de numerus fixus: er waren 300 plaatsen, waarvan er 278 waren ingevuld. Bij Psychologie aan de EUR stroomden in 2011 6% minder studenten in dan in 2010. Vergeleken met het gemiddelde aantal studenten in de cohorten 2008 tot en met 2010 lag de instroom in 2011 1% hoger.

Landelijk (exclusief EUR) stroomden in de periode 2008 tot en met 2011 respectievelijk 3894, 4213, 4132 en 3993 studenten in bij de opleiding Psychologie²⁴. Vergeleken met cohort 2010 nam de landelijke instroom (exclusief EUR) bij Psychologie in 2011 met 3% punt af.

²⁴ Alleen opleidingen die onder croho 56604 staan geregistreerd zijn meegenomen in de analyse. Alleen voltijds bachelorstudenten met als hoogst genoten opleiding VWO, HBO-P, Internationaal en Overig zijn meegenomen in deze aantallen. Studenten met als hoogst genoten opleiding HBO-bachelor of WO zijn niet meegenomen, omdat deze groepen schakelstudenten kunnen bevatten. Gegevens zijn verkregen uit het landelijke bestand 1cho2011.

In Figuur 3.6 is het landelijke marktaandeel van de universiteiten met een opleiding Psychologie weergegeven. In 2011 hanteerden alle opleidingen Psychologie een numerus fixus. Daarvoor was dit voor een aantal opleidingen het geval.

Universiteit	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Erasmus Universiteit Rotterdam	7%	6%	5%	6%	6%	6%
Radboud Universiteit Nijmegen	12%	13%	10%	9%	10%	10%
Rijksuniversiteit Groningen	14%	18%	20%	24%	18%	16%
Tilburg University	8%	7%	8%	8%	10%	9%
Universiteit Leiden	13%	13%	13%	11%	11%	13%
Universiteit Maastricht	8%	9%	9%	9%	7%	8%
Universiteit Twente	6%	5%	6%	6%	8%	5%
Universiteit Utrecht	14%	12%	11%	10%	11%	12%
Universiteit van Amsterdam	12%	11%	10%	10%	11%	12%
Vrije Universiteit	7%	7%	7%	7%	8%	9%

Figuur 3.6 Landelijk marktaandeel Psychologie EUR

De opleiding Psychologie werd in 2011 door 10 universiteiten aangeboden. In 2011 was het landelijk marktaandeel van de EUR bij deze opleiding 6%. In 2010 haalde de EUR een zelfde marktaandeel.

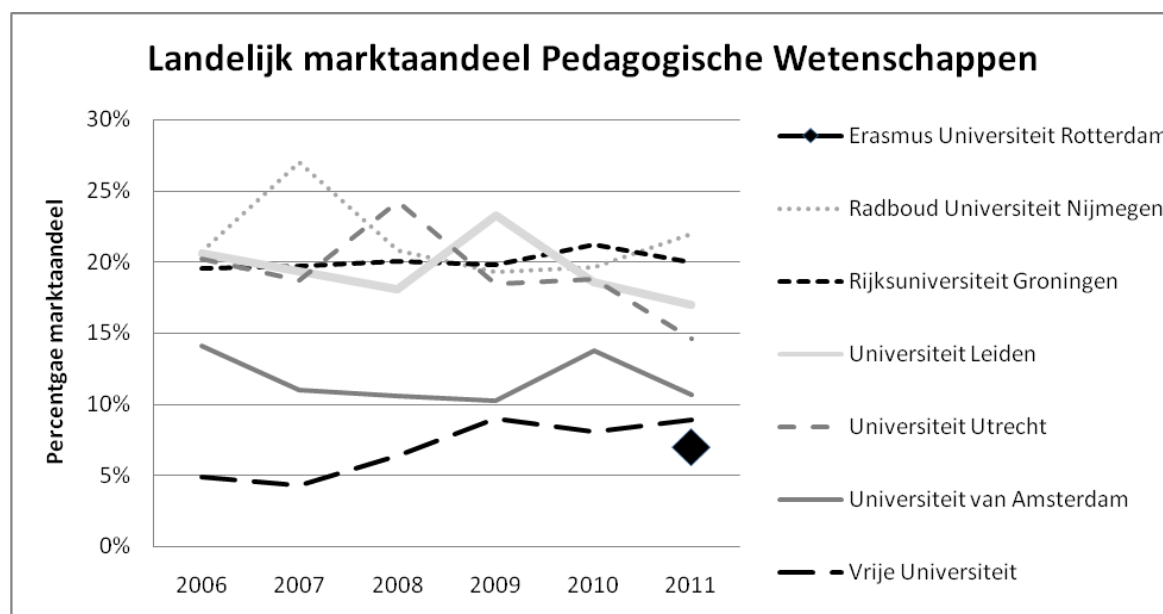
Instroom Pedagogische Wetenschappen (croho 56607)

Pedagogische Wetenschappen is in het academisch jaar 2011-2012 voor het eerst aan de EUR aangeboden. In dit startjaar van de opleiding bedroeg het aantal eerstejaarsstudenten 103.

Landelijk (inclusief EUR) stroomden in de periode 2008 tot en met 2011 respectievelijk 1279, 1486, 1570 en 1460 studenten in bij de opleiding Pedagogische Wetenschappen. De landelijke instroom bij Pedagogische

Wetenschappen is tussen 2008 en 2010 flink toegenomen (+23%). In 2011 is de instroom in vergelijking met 2010 landelijk 7% afgenomen, ondanks de start van de opleiding aan de EUR.

In Figuur 3.7 is het landelijke marktaandeel van de universiteiten met een opleiding Pedagogische Wetenschappen weergegeven²⁵.

Universiteit	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Erasmus Universiteit Rotterdam						7%
Radboud Universiteit Nijmegen	21%	27%	21%	19%	20%	22%
Rijksuniversiteit Groningen	20%	20%	20%	20%	21%	20%
Universiteit Leiden	21%	19%	18%	23%	19%	17%
Universiteit Utrecht	20%	19%	24%	18%	19%	15%
Universiteit van Amsterdam	14%	11%	11%	10%	14%	11%
Vrije Universiteit	5%	4%	6%	9%	8%	9%

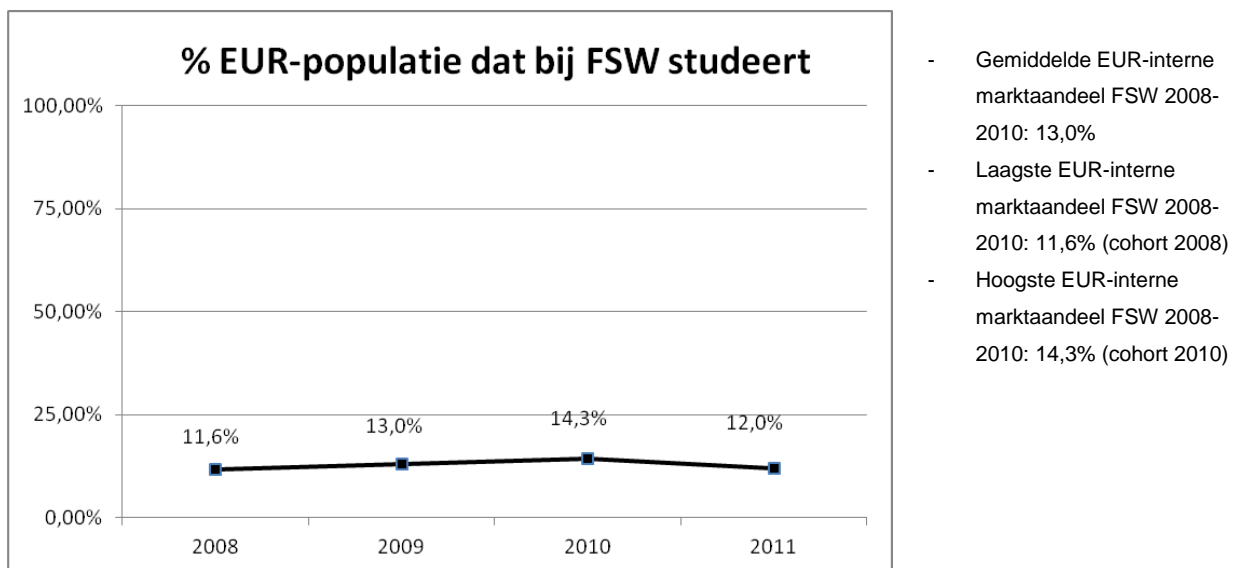
Figuur 3.7 Landelijk marktaandeel Pedagogische Wetenschappen EUR

De opleiding Pedagogische Wetenschappen werd in 2011 door 7 universiteiten aangeboden. In 2011 lag het landelijk marktaandeel van de EUR bij deze opleiding 7%. De Radboud Universiteit Nijmegen en Rijksuniversiteit Groningen hadden in 2011 het grootste marktaandeel bij deze opleiding.

²⁵ Alleen opleidingen die onder croho 56607 staan geregistreerd zijn meegenomen in de analyse. Alleen voltijds bachelorstudenten met als hoogst genoten opleiding VWO, HBO-P, Internationaal en Overig zijn meegenomen in deze aantallen. Studenten met als hoogst genoten opleiding HBO-bachelor of WO zijn niet meegenomen, omdat deze groepen schakelstudenten kunnen bevatten. Gegevens zijn verkregen uit het landelijke bestand 1cho2011.

3.2 Historische vergelijking EUR-interne marktaandeel FSW-opleidingen

Voor elk van de cohorten 2008 tot en met 2011 afzonderlijk is het percentage van alle bachelor-studenten van de EUR dat bij FSW is ingestroomd in kaart gebracht. Dit is gedaan om een antwoord te krijgen op de vraag of verschillen in instroom bij FSW in 2011 (in vergelijking met voorafgaande cohorten) alleen specifiek waren voor de FSW-opleidingen of dat de verschillen ook bij de overige Bachelor-opleidingen aan de EUR te vinden waren. In dat laatste geval zou het EUR-interne marktaandeel van FSW in 2011 niet afwijken van het marktaandeel in vorige cohorten. Bij deze analyse zijn alleen Bachelor-opleidingen meegenomen die FSW en de EUR gedurende de gehele periode van 2008 tot en met 2011 aanbod²⁶. In Figuur 3.8 zijn de resultaten af te lezen. In 2011 lag het EUR-marktaandeel van FSW op 12%. Dit was lager dan het marktaandeel in 2010 (14,3%) en ook lager dan het gemiddelde marktaandeel over de periode 2008-2010 (13%). Het marktaandeel in 2011 lag ongeveer op het niveau van 2008.

Figuur 3.8 Percentage studenten EUR dat bij FSW studeert (exclusief Pedagogische Wetenschappen)

²⁶ De volgende opleidingen zijn niet meegenomen in de analyse: Economie en Informatie, IBCOM en Pedagogische Wetenschappen.

Voor het analyseren van de mogelijke invloed van N=N op het BSA-rendement bij de opleidingen van FSW zijn de volgende analyses uitgevoerd:

- Per opleiding zijn de BSA-rendementen van de cohorten 2008 tot en met 2010 in kaart gebracht²⁷. Daarbij is een onderscheid gemaakt in het voorlopige BSA-rendement na één jaar en het definitieve BSA-rendement na twee jaar. In het voorlopige BSA-rendement na één jaar is een onderscheid gemaakt in de volgende groepen studenten:
  - Studenten die aan het eind van het eerste studiejaar een positief BSA hebben behaald (60 ECTS);
  - Studenten die aan het eind van het eerste jaar een voorlopig positief advies hebben behaald (tussen 40 en 59 ECTS);
  - Studenten die tijdens het eerste jaar te maken hebben gehad met persoonlijke omstandigheden (PO);
  - Studenten die aan het eind van het eerste studiejaar een negatief BSA hebben behaald (minder dan 40 ECTS hebben behaald; geen persoonlijke omstandigheden; niet voor 1 februari vrijwillig met de studie gestopt);
  - Studenten die zich voor 1 februari vrijwillig hebben teruggetrokken uit de studie.

In het definitieve BSA-rendement na 2 jaar is bepaald welke studenten na 2 jaar een positief BSA hebben ontvangen, dat wil zeggen dat ze alle 60 ECTS die horen bij het eerste bachelorjaar hebben behaald.

- Per FSW-opleiding is het BSA-rendement van cohort 2011 (eerste N=N-cohort) bepaald. Voor cohort 2011 is een onderscheid gemaakt in de volgende subgroepen.
  - Studenten die aan het eind van het eerste studiejaar een positief BSA hebben behaald (60 ECTS);
  - Studenten die tijdens het eerste jaar te maken hebben gehad met persoonlijke omstandigheden (PO);
  - Studenten die aan het eind van het eerste studiejaar een negatief BSA hebben behaald (minder dan 60 ECTS behaald; geen persoonlijke omstandigheden; niet voor 1 februari vrijwillig met de studie gestopt);
  - Studenten die zich voor 1 februari vrijwillig hebben teruggetrokken uit de studie.

---

²⁷ Om de rendementen te bepalen zijn de BSA-cohortlijsten van de cohorten 2008, 2009, 2010, 2011 van de opleidingen van FSW gebruikt. Deze zijn in oktober 2012 aangeleverd.

In vergelijking met de cohorten 2008-2010 bestond na invoering van de regeling N=N (bij cohort 2011) de subgroep die in het eerste jaar tussen 40-59 ECTS had behaald en op basis daarvan met een voorlopig positief advies toch mocht doorsturen, niet meer.

- Per opleiding van FSW is het BSA-rendement van 2011 vergeleken met het rendement van voorgaande cohorten. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het BSA-rendement bij de cohorten 2008-2010 pas na twee jaar definitief was. Eén van de doelen van de regeling N=N was om tenminste eenzelfde BSA-rendement te realiseren na één jaar als voorheen na twee jaar. Als dit zou worden bereikt betekent dit dat de doorstroom van studenten verbeterd is. Met betrekking tot het BSA-rendement worden de volgende vergelijkingen gemaakt:
  - Vergelijking van het percentage studenten dat na één jaar een positief BSA heeft gehaald (60 ECTS) tussen cohort 2011 enerzijds en cohort 2008 tot en met 2010 anderzijds;
  - Vergelijking van het percentage studenten van cohort 2008-2010 dat na twee studiejaar een positief BSA (60 ECTS) heeft behaald met het percentage studenten van cohort 2011 dat dit na één jaar bereikte.

Bestuurskunde

In Tabel 4.1 staan de BSA-rendementen van de cohorten 2008 tot en met 2011 bij Bestuurskunde. De eerste kolom bevat het cohortjaar; de tweede kolom de instroom²⁸; de volgende vijf kolommen bevatten informatie over het voorlopige BSA-rendement na het eerste jaar en de laatste twee kolommen bevatten informatie over het definitieve BSA-rendement na twee jaar.

²⁸ De instroom in de verschillende cohorten bij Bestuurskunde wijkt in deze tabel af van de in hoofdstuk 3 gepresenteerde gegevens over de instroom volgens de 1 oktober telling. Dit komt omdat voor de berekening van de rendementen de definitie BSA-cohort is gebruikt. Een van de verklaringen voor het feit dat sommige studenten wel in het BSA-cohort staan, maar niet in de 1 oktoberlijst is dat de betreffende student is uitgeschreven voor 1 oktober, maar dat dit niet op tijd is verwerkt. Andersom zijn er dus ook studenten die wel in de 1 oktoberlijst staan, maar niet in het BSA-cohort. Dit kunnen bijvoorbeeld studenten zijn die voor het hele eerste jaar een vrijstelling hebben gekregen.

De volgende afwijkingen per cohort zijn gevonden:

- Cohort 2008: 3 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 3 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden;
- Cohort 2009: 3 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 1 student in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stond;
- Cohort 2010: 9 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 3 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden;
- Cohort 2011: 8 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 2 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden.

Tabel 4.1 BSA-rendement van cohort 2008 tot en met 2011 bij Bestuurskunde

Cohort	N	Pos BSA	BSA na 1 jaar				BSA na 2 jaar	
			VPOS	PO	Neg BSA	1 Feb-staker	Pos BSA	Geen pos BSA
2008	135	34,1%	29,6%	0,7%	20,7%	14,8%	51,9%	48,1%
2009	182	23,1%	33,5%	1,6%	25,3%	16,5%	51,1%	48,9%
2010	185	31,4%	30,3%	1,6%	25,4%	11,4%	57,8%	42,2%
2011	132	62,1%	0,0%	3,8%	22,7%	11,4%	nbn	nbn

N=	Aantal studenten
Pos BSA=	Positief BSA; 60 ECTS behorende bij het eerstejaars programma behaald
VPOS=	Voorlopig Positief BSA; studenten mogen nog doorstuderen (tussen 40-59 ECTS)
PO=	Persoonlijke Omstandigheden; studenten mogen nog doorstuderen
Neg BSA=	Negatief BSA ofwel gedwongen met de opleiding te stoppen
1 Feb-staker=	Heeft zich op uiterlijk op 1 februari vrijwillig teruggetrokken uit de studie
nbn=	Nog niet bekend

Te zien is dat van het cohort 2008 na één jaar 34% van de studenten 60 ECTS heeft behaald; in 2009 bedroeg dit percentage 23% en in 2010 31%. Tijdens de cohorten 2008-2010 mochten studenten met een voorlopig positief advies (40-59 ECTS) dan wel persoonlijke omstandigheden nog doorstromen naar het tweede jaar. Van de groep met een voorlopig positief advies heeft een jaar later niet iedereen alle vakken uit het eerste studiejaar behaald. Zoals uit Tabel 4.1 is af te lezen heeft 52% van de studenten van cohort 2008 na twee jaar een positief BSA behaald; voor cohort 2009 bedroeg dit percentage 51% en voor cohort 2010 58%.

Van het cohort 2011 heeft 62% van de studenten na één jaar 60 ECTS behaald. Daarnaast mocht nog 4% van de studenten doorgaan met de studie, omdat ze te maken hadden gehad met 'persoonlijke omstandigheden'. Wanneer het rendement van cohort 2011 wordt vergeleken met het rendement van de voorgaande drie cohorten valt het volgende op:

- Het percentage studenten dat na één jaar een positief BSA heeft behaald lag bij cohort 2011 veel hoger dan in voorgaande jaren;
- Het percentage studenten van cohort 2011 dat na één jaar een positief BSA heeft behaald (62%) lag hoger dan het percentage studenten dat dit in voorgaande jaren na twee jaar bereikte (gemiddeld 54% in 2008-2010);
- Het percentage studenten met persoonlijke omstandigheden was bij cohort 2011 niet erg verschillend van het percentage in voorgaande cohorten.

Sociologie

In Tabel 4.2 staan de BSA-rendementen van de cohorten 2008 tot en met 2011 bij Sociologie²⁹.

Tabel 4.2 BSA-rendement van cohort 2008 tot en met 2011 bij Sociologie

Cohort	N	Pos BSA	BSA na 1 jaar				BSA na 2 jaar	
			VPOS	PO	Neg BSA	1 Feb-staker	Pos BSA	Geen pos BSA
2008	85	21,2%	31,8%	5,9%	25,9%	15,3%	55,3%	44,7%
2009	94	16,0%	22,3%	5,3%	35,1%	21,3%	40,4%	59,6%
2010	136	11,8%	40,4%	1,5%	25,7%	20,6%	48,5%	51,5%
2011	67	55,2%	0,0%	4,5%	22,4%	17,9%	nbn	nbn

N=	Aantal studenten
Pos BSA=	Positief BSA; 60 ECTS behorende bij het eerstejaars programma behaald
VPOS=	Voorlopig Positief BSA; studenten mogen nog doorstuderen (tussen 40-59 ECTS)
PO=	Persoonlijke Omstandigheden; studenten mogen nog doorstuderen
Neg BSA=	Negatief BSA ofwel gedwongen met de opleiding te stoppen
1 Feb-staker=	Heeft zich op uiterlijk op 1 februari vrijwillig teruggetrokken uit de studie
nbn=	Nog niet bekend

Af te lezen is dat respectievelijk 21%, 16% en 12% van de studenten van cohort 2008, 2009 en 2010 na één jaar een positief BSA (60 ECTS) heeft behaald. Het percentage studenten met een positief BSA na twee jaar van deze cohorten bedroeg respectievelijk 55%, 40% en 49%.

Van het cohort 2011 behaalde 55% van de studenten na één jaar 60 ECTS. Daarnaast mocht nog 5% van de studenten doorgaan met de studie, omdat ze te maken hadden gehad met persoonlijke omstandigheden. Wanneer het rendement van cohort 2011 wordt vergeleken met het rendement van de voorgaande drie cohorten valt het volgende op:

- Het percentage studenten dat na één jaar 60 ECTS heeft behaald lag bij cohort 2011 veel hoger dan in voorgaande jaren;
- Het percentage studenten van cohort 2011 dat na één jaar een positief BSA heeft behaald lag iets hoger dan het percentage studenten dat dit in voorgaande jaren na twee jaar bereikte;
- Het percentage studenten met persoonlijke omstandigheden was bij cohort 2011 niet erg verschillend van het percentage in voorgaande cohorten.

²⁹ De instroom in de verschillende cohorten bij Sociologie wijkt in deze tabel af van de in hoofdstuk 3 gepresenteerde gegevens over de instroom volgens de 1 oktober telling. Dit komt omdat voor de berekening van de rendementen de definitie BSA-cohort is gebruikt. De volgende afwijkingen per cohort zijn gevonden:

- Cohort 2008: 6 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 1 student in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stond;
- Cohort 2009: 11 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 7 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden;
- Cohort 2010: 5 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 3 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden;
- Cohort 2011: 3 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 9 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden.

Psychologie

In Tabel 4.3 staan de BSA-rendementen van de cohorten 2008 tot en met 2011 bij Psychologie³⁰.

Tabel 4.3 BSA-rendement van cohort 2008 tot en met 2011 bij Psychologie

Cohort	N	BSA na 1 jaar					BSA na 2 jaar ³¹	
		Pos BSA	VPOS	PO	Neg BSA	1 Feb-staker	Pos BSA	Geen pos BSA
2008	263	48,3%	19,8%	3,0%	21,7%	7,2%	70,9%	29,1%
2009	270	51,9%	15,9%	2,6%	23,7%	5,9%	64,3%	35,7%
2010	291	51,2%	15,5%	3,4%	22,0%	7,9%	68,6%	31,4%
2011	274	71,5%	0,0%	3,3%	15,7%	9,5%	nbn	nbn

N=	Aantal studenten
Pos BSA=	Positief BSA; 60 ECTS behorende bij het eerstejaars programma behaald
VPOS=	Voorlopig Positief BSA; studenten mogen nog doorstuderen (tussen 40-59 ECTS)
PO=	Persoonlijke Omstandigheden; studenten mogen nog doorstuderen
Neg BSA=	Negatief BSA ofwel gedwongen met de opleiding te stoppen
1 Feb-staker=	Heeft zich op uiterlijk op 1 februari vrijwillig teruggetrokken uit de studie
nbn=	Nog niet bekend

Af te lezen is dat respectievelijk 48%, 52% en 51% van de studenten van cohort 2008, 2009 en 2010 na één jaar 60 ECTS heeft behaald. Het percentage studenten met een positief BSA na twee jaar van deze cohorten bedroeg respectievelijk 71%, 64% en 69%.

Van het cohort 2011 behaalde 72% van de studenten na één jaar een positief BSA (60 ECTS). Daarnaast mocht nog 3% van de studenten doorgaan met de studie, omdat ze te maken hadden gehad met persoonlijke omstandigheden. Wanneer het rendement van cohort 2011 wordt vergeleken met het rendement van de voorgaande drie cohorten valt het volgende op:

- Het percentage studenten dat na één jaar 60 ECTS heeft behaald lag bij cohort 2011 veel hoger dan in voorgaande jaren;
- Het percentage studenten van cohort 2011 dat na één jaar een positief BSA heeft behaald lag iets hoger dan het percentage studenten dat dit in voorgaande jaren na twee jaar bereikte;
- Het percentage studenten met persoonlijke omstandigheden was bij cohort 2011 niet erg verschillend van het percentage in voorgaande cohorten.

³⁰ De instroom in de verschillende cohorten bij Psychologie wijkt in deze tabel af van de in hoofdstuk 3 gepresenteerde gegevens over de instroom volgens de 1 oktober telling. Dit komt omdat voor de berekening van de rendementen de definitie BSA-cohort is gebruikt. De volgende afwijkingen per cohort zijn gevonden:

- Cohort 2008: 14 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 4 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden;
- Cohort 2009: 5 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 13 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden;
- Cohort 2010: 4 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 10 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden;
- Cohort 2011: 3 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden; 7 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden.

³¹ De BSA-gegevens in deze twee kolommen zijn op geaggregeerd niveau aangeleverd door FSW.

Pedagogische Wetenschappen

Aangezien Pedagogische Wetenschappen in 2011 voor het eerst aan de EUR werd aangeboden, zijn er geen historische rendementscijfers beschikbaar. In Tabel 4.4 staan de BSA-gegevens van cohort 2011³². Uit deze tabel is af te lezen dat 65% van de studenten van cohort 2011 na één jaar een positief BSA heeft behaald. Daarnaast mocht nog 9% doorstuderen, omdat ze te maken hadden gehad met persoonlijke omstandigheden.

Tabel 4.4 BSA-rendement cohort 2011 bij Pedagogische Wetenschappen

Cohort	N	Pos BSA	BSA na 1 jaar		
			PO	Neg BSA	1 Feb-staker
2011	92	65,2%	8,7%	10,9%	15,2%
N=	Aantal studenten				
Pos BSA=	Positief BSA; 60 ECTS behorende bij het eerstejaars programma behaald				
PO=	Persoonlijke Omstandigheden; studenten mogen nog doorstuderen				
Neg BSA=	Negatief BSA ofwel gedwongen met de opleiding te stoppen				
1 Feb-staker=	Heeft zich op uiterlijk op 1 februari vrijwillig teruggetrokken uit de studie				

Samengevat blijkt uit dit hoofdstuk het volgende over het BSA-rendement van de FSW-opleidingen:

- Het percentage studenten dat na één jaar studie een positief BSA heeft behaald was bij cohort 2011 (tijdens de pilot met de regeling N=N) bij de FSW-opleidingen beduidend hoger dan daarvoor;
- Het percentage studenten dat na één jaar succesvol het eerste bachelor jaar succesvol had afgerond lag bij cohort 2011 iets hoger dan het percentage studenten dat dit voorheen na twee jaar bereikte;
- Het percentage studenten met 'persoonlijke omstandigheden' is vrijwel gelijk gebleven na invoering van de regeling N=N.

³² De instroom in cohort 2011 bij Pedagogische Wetenschappen wijkt in deze tabel af van de in hoofdstuk 3 gepresenteerde gegevens over de instroom volgens de 1 oktobertelling. Er zijn 5 studenten in het BSA-cohort die niet in de 1 oktoberlijst stonden en 16 studenten in de 1 oktoberlijst die niet in het BSA-cohort stonden.

Mate van gebruik van de herkansings- en compensatieregeling tijdens N=N

Onderdeel van de pilot met de regeling N=N was dat het aantal herkansingen werd beperkt. Bij de opleidingen Pedagogische Wetenschappen, Psychologie en Sociologie mochten studenten van cohort 2011 maximaal twee blokken en twee practica herkansen. Deze herkansingen vonden plaats in de zomer. Studenten van Pedagogische Wetenschappen en Psychologie mochten alleen herkansen als een behaald resultaat lager was dan een 4,0 of als hun gemiddeld cijfer voorafgaand aan de herkansingen lager was dan een 6,0. In alle andere gevallen mochten studenten van deze opleidingen geen gebruik maken van de herkansingsmogelijkheden. Studenten van Sociologie mochten in de zomerperiode zonder voorwaarden maximaal twee bloктоetsen en twee practica herkansen.

Studenten van Bestuurskunde mochten maximaal 5 modules (bloктоets of atelier³³) herkansen. Deze herkansingen vonden plaats na afloop van het blok dat volgde op de te herkansen toets. Studenten van Bestuurskunde mochten zonder beperkingen gebruik maken van de herkansingen totdat het maximaal aantal toegestane herkansingen van vijf was bereikt. Een volledig overzicht van de herkansingsregeling is te vinden in bijlage 1.

Opgemerkt moet worden dat het verschil in de herkansingsregelingen tussen de opleidingen invloed kan hebben (gehad) op het aantal herkanste toetsen.

Naast beperking van het aantal herkansingen was een ander onderdeel van de pilot met de regeling N=N de invoering van (een vorm van) compensatoir toetsen. Dit houdt in dat studenten onder bepaalde voorwaarden onvoldoendes mochten compenseren met hogere cijfers die ze op andere blokken (vakken) / practica hadden behaald. Voor alle FSW-opleidingen gold dat studenten alleen cijfers hoger dan of gelijk aan 4,0 mochten compenseren.

Studenten van de opleidingen Sociologie en Bestuurskunde mochten onvoldoendes compenseren met hogere cijfers op alle andere curriculumonderdelen in het eerste studiejaar. Bij Psychologie en Pedagogische Wetenschappen zat de compensatieregeling anders in elkaar. Bij deze opleidingen was het eerstejaars curriculum in twee clusters ingedeeld: een kenniscluster en een cluster 'vaardigheden'. Studenten mochten onvoldoendes alleen binnen hetzelfde cluster (kennis dan wel vaardigheden) compenseren.

---

³³ Vaardigheidsonderwijs.

Een volledig overzicht van de compensatieregeling bij de vier FSW-opleidingen in 2011 staat in Bijlage 1.

Om een beeld te krijgen van het gebruik van de herkansings- en compensatieregeling bij de opleidingen van FSW tijdens de pilot met de regeling N=N zijn de volgende analyses uitgevoerd³⁴:

- Per FSW-opleiding is onderzocht welk deel van de studenten die aan het eind van het eerste studiejaar 60 ECTS hebben behaald gebruik heeft gemaakt van de herkansingsregeling en hoeveel bloktoetsen of vaardigheidstoetsen deze studenten hebben herkanst.
- Per opleiding van FSW is onderzocht welk percentage van de studenten die aan het eind van het eerste studiejaar 60 ECTS hadden behaald gebruik heeft gemaakt van de compensatieregeling. Daarbij is specifiek gekeken naar het aantal onvoldoendes (cijfers < 5,5) op de bloktoetsen en vaardigheidstoetsen die studenten gecompenseerd hebben. Ook is onderzoek gedaan naar de hoogte (of beter gezegd de laagte) van de onvoldoendes die gecompenseerd zijn.

5.1 Mate van gebruik van de herkansingsregeling

Uit Tabel 5.1 is voor elke FSW-opleiding af te lezen welk deel van de studenten van cohort 2011 met een positief BSA aan het eind van het eerste jaar gebruik heeft gemaakt van de herkansingsregeling en in hoeverre deze studenten dat hebben gedaan³⁵.

---

³⁴ Data zijn op 24 augustus 2012 verkregen uit OSIRIS (tabel toetsresultaat). Het hoogste cijfer op een blok / practicum (eerste aanbod en herkansing samen) is meegenomen in de analyse over compensatoir toetsen. Cijfers op een blok/ practicum die niet in het eerste aanbod zijn behaald, maar in een andere blokperiode zijn aangemerkt als herkansing.

³⁵ Data zijn op 24 augustus 2012 verkregen uit OSIRIS (tabel toetsresultaat). Cijfers op een blok/ practicum die niet in het eerste aanbod zijn behaald, maar in een andere blokperiode zijn aangemerkt als herkansing.

Tabel 5.1 Percentage studenten en aantal herkansingen per opleiding (alleen studenten met 60 ECTS)

		Opleiding							
		Bestuurskunde (n=82)		Sociologie (n=37)		Psychologie (n=196)		Pedagogische Wetenschappen (n=60)	
		N	%	n	%	N	%	N	%
Aantal herkansingen	0	13	15,9%	29	78,4%	158	80,6%	46	76,7%
Bloктоetsen	1	10	12,2%	8	21,6%	12	6,1%	8	13,3%
	2	20	24,4%	0	0,0%	26	13,3%	6	10,0%
	3	25	30,5%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
	4	11	13,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
	5	2	2,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
	6	1	1,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Aantal herkansingen	0	78	95,1%	34	91,9%	186	94,9%	54	90,0%
Practica	1	4	4,9%	3	8,1%	10	5,1%	6	10,0%

Bestuurskunde

Bij de opleiding Bestuurskunde heeft 16% van de studenten die aan het eind van het eerste jaar een positief BSA hebben behaald geen enkele bloктоets herkanst; 12% heeft één bloктоets herkanst, 24% heeft twee bloктоetsen herkanst, 31% drie bloктоetsen en 17% vier of meer bloктоetsen. Bij deze opleiding heeft 95% geen herkansing gedaan bij het vaardigheidsonderwijs (ateliers).

Sociologie

Bij de opleiding Sociologie heeft 78% van de studenten die aan het eind van het eerste jaar een positief BSA hebben behaald geen enkele bloктоets herkanst; 22% heeft één bloктоets herkanst; geen enkele student heeft twee of meer bloктоetsen herkanst. Bij deze opleiding heeft 92% van de studenten geen enkele herkansing bij het vaardigheidsonderwijs gedaan; 8% heeft hier één herkansing gedaan.

Psychologie

Bij de opleiding Psychologie heeft 81% van de studenten die aan het eind van het eerste jaar 60 ECTS hebben behaald geen enkele bloктоets herkanst; 6% heeft één bloктоets herkanst; en 13% heeft twee bloктоetsen herkanst. Bij deze opleiding heeft 95% van de studenten geen enkel practicum herkanst; 5% heeft één practicum herkanst.

Pedagogische Wetenschappen

Ten slotte heeft bij de opleiding Pedagogische Wetenschappen 77% van de studenten die aan het eind van het jaar 60 ECTS hebben behaald geen enkele

bloktoets herkanst; 13% heeft één bloktoets herkanst; en 10% heeft twee bloktoetsen herkanst. Bij deze opleiding heeft 90% van de studenten met 60 ECTS geen enkel practicum herkanst; 10% heeft één practicum herkanst.

Bij elke FSW-opleiding was er een groot verschil tussen de clusters kennis en vaardigheden in de mate waarin studenten herkansingen hebben gedaan. Bloktoetsen werden veel vaker herkanst dan practica (inclusief schrijfonderwijs).

Tussen de FSW-opleidingen zijn er significante verschillen ($p < 0,05$) gevonden in het gemiddeld aantal herkansingen. Bij de opleiding Bestuurskunde was het gemiddeld aantal herkansingen op de bloktoetsen hoger dan bij de andere opleidingen. De meest waarschijnlijke verklaring hiervoor ligt in het feit dat studenten Bestuurskunde gedurende het jaar bloktoetsen mochten herkansen (zie Bijlage 1), terwijl dit voor de andere opleidingen niet gold. Bij de andere opleidingen vonden de herkansingen in de zomer plaats. Bij Psychologie en Pedagogische Wetenschappen mochten studenten in de zomer geen gebruik maken van de herkansingen als ze een gemiddeld cijfer hoger dan of gelijk aan 6,0 hadden en ze geen cijfers onder de 4,0 hadden.

5.2 Mate van gebruik van de compensatieregeling

In Tabel 5.2 is voor elke FSW-opleiding af te lezen welk deel van de studenten van cohort 2011 met een positief BSA aan het eind van het eerste jaar gebruik heeft gemaakt van de compensatieregeling en in welke mate deze studenten dat hebben gedaan³⁶.

---

³⁶ Data zijn op 24 augustus 2012 verkregen uit OSIRIS (tabel toetsresultaat). Het hoogste cijfer op een blok / practicum (eerste aanbod en herkansing samen) is meegenomen in de analyse over compensatoir toetsen.

Tabel 5.2 Aantal en percentage studenten en aantal gecompenseerde toetsen per FSW- opleiding bij cohort 2011 (alleen studenten met 60 ECTS)

		Opleiding							
		Bestuurskunde (n=82)		Sociologie (n=37)		Psychologie (n=196)		Pedagogische Wetenschappen (n=60)	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Aantal gecompenseerde bloktoetsen	0	30	36,7%	19	51,4%	101	51,5%	26	43,3%
	1	19	23,2%	16	43,2%	51	26,0%	18	30,0%
	2	21	25,6%	1	2,7%	35	17,9%	8	13,3%
	3	7	8,5%	1	2,7%	9	4,6%	5	8,3%
	4	3	3,7%	0	0,0%	0	0,0%	3	5,0%
	5	2	2,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
	6	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Aantal gecompenseerde practica	0	81	98,8%	21	56,8%	161	82,1%	54	90,0%
	1	1	1,2%	13	35,1%	31	15,8%	5	8,3%
	2	0	0,0%	3	8,1%	4	2,0%	1	1,7%

Bestuurskunde

Uit Tabel 5.2 blijkt dat bij de opleiding Bestuurskunde 37% van de studenten van cohort 2011 met een positief BSA aan het eind van het eerste studiejaar geen gebruik heeft gemaakt van de compensatieregeling om onvoldoendes op bloktoetsen te compenseren. 23% van de studenten heeft één onvoldoende cijfer op een bloktoets gecompenseerd; 26% heeft twee onvoldoendes gecompenseerd; en 15% heeft drie, vier of vijf onvoldoendes op een bloktoets gecompenseerd. Uit de tabel blijkt verder dat bij de opleiding Bestuurskunde 99% van de studenten geen gebruik heeft gemaakt van de compensatieregeling om onvoldoende cijfers bij de ateliers (practica) te compenseren.

Sociologie

Bij de opleiding Sociologie heeft 51% van de studenten van cohort 2011 met een positief BSA aan het eind van het eerste studiejaar geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling om onvoldoendes op bloktoetsen te compenseren; 43% van de studenten heeft één onvoldoende op een bloktoets gecompenseerd, 3% heeft twee onvoldoendes gecompenseerd, en nog eens 3% heeft drie onvoldoendes gecompenseerd. Geen enkele student heeft meer dan drie onvoldoendes op bloktoetsen gecompenseerd.

Bij deze opleiding heeft 57% geen gebruik hoeven maken van de regeling om onvoldoendes op practica te compenseren; 35% heeft één onvoldoende op een practicum gecompenseerd en 8% heeft 2 onvoldoendes op practica gecompenseerd.

Psychologie

Bij de opleiding Psychologie heeft 52% van de studenten met een positief BSA aan het eind van het eerste jaar geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling binnen het cluster 'kennis' (bloktoetsen); 26% van de studenten heeft één onvoldoende binnen dit cluster gecompenseerd, 18% heeft twee onvoldoendes gecompenseerd en 5% heeft drie onvoldoendes gecompenseerd. Geen enkele student heeft meer dan drie onvoldoendes gecompenseerd.

Binnen het cluster 'vaardigheden' heeft 82% van de studenten geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling; 16% heeft één onvoldoende gecompenseerd; en 2% heeft twee onvoldoendes gecompenseerd. Geen enkele student heeft meer dan twee onvoldoendes gecompenseerd.

Pedagogische Wetenschappen

Bij de opleiding Pedagogische Wetenschappen geldt dat 43% van de studenten, die het eerste jaar succesvol hadden afgerond, geen gebruik heeft gemaakt van de compensatieregeling binnen het cluster kennis; 30% heeft één onvoldoende op een bloktoets gecompenseerd, 13% twee onvoldoendes, 8% drie onvoldoendes en 5% vier onvoldoendes. Binnen het cluster vaardigheden heeft 90% van de studenten geen gebruik gemaakt van de compensatieregeling.

Bij elke FSW-opleiding was er een groot verschil tussen de clusters kennis en vaardigheden in de mate waarin de compensatie-regeling is gebruikt.

Bloktoetsen zijn significant vaker gecompenseerd dan practica (inclusief schrijfonderwijs)³⁷.

Tussen de FSW-opleidingen zijn er significante verschillen ($p < ,05$) gevonden in het gemiddeld aantal onvoldoendes dat gecompenseerd is. Studenten van Psychologie compenseerden bijvoorbeeld minder onvoldoendes op bloktoetsen dan studenten van Bestuurskunde.

In Tabel 5.3 is af te lezen wat het laagste cijfer is van de studenten van cohort 2011 die aan het eind van het jaar een positief BSA hebben behaald en gebruik hebben gemaakt van de compensatieregeling.

---

³⁷ $p < ,05$.

Tabel 5.3 Laagste cijfer van studenten van cohort 2011 die een positief BSA hebben behaald (aantallen en percentage studenten)

		Opleiding							
		Bestuurskunde (n=82)		Sociologie (n=37)		Psychologie (n=196)		Pedagogische Wetenschappen (n=60)	
		n	%	n	%	n	%	N	%
Cijfers bloктоetsen	Alle cijfers >=5,5	30	36,7%	19	51,4%	101	51,5%	26	43,3%
	Laagste cijfer 5,0-5,49	19	23,2%	14	37,8%	39	19,9%	14	23,3%
	Laagste cijfer 4,5-4,99	21	25,6%	3	8,1%	46	23,5%	15	25,0%
	Laagste cijfer 4,0-4,49	12	14,6%	1	2,7%	10	5,1%	5	8,3%
Cijfers practica incl. Schrijfonderwijs	Alle cijfers >=5,5	81	98,8%	21	56,8%	161	82,1%	54	90,0%
	Laagste cijfer 5,0-5,49	1	1,2%	11	29,7%	20	10,2%	3	5,0%
	Laagste cijfer 4,5-4,99	0	0,0%	4	10,8%	15	7,7%	3	5,0%
	Laagste cijfer 4,0-4,49	0	0,0%	1	2,7%	0	0,0%	0	0,0%

Uit Tabel 5.2 is af te lezen dat bij de meeste studenten van cohort 2011 die aan het eind van het eerste jaar een positief BSA hebben behaald en daarbij gebruik hebben gemaakt van de compensatieregeling het laagste cijfer op een bloктоets boven de 4,5 lag. Er waren 12 studenten bij Bestuurskunde (15% van de groep met 60 ECTS), 1 student bij Sociologie (3%), 10 studenten bij Psychologie (5%) en 5 studenten bij Pedagogische Wetenschappen (8%) die met minimaal 1 cijfer lager dan 4,5 op een bloктоets een positief BSA hebben behaald aan het eind van het eerste jaar. Bij de practica heeft één student van de vier FSW-opleidingen een cijfer lager dan een 4,5 gecompenseerd.

Als onderdeel van het N=N onderzoek is onderzocht hoeveel tijd studenten na invoering van de regeling aan hun studie hebben besteed. Dit onderzoek bestond uit twee deelonderzoeken.

In het eerste deelonderzoek is aan alle Bachelor 1 studenten van de opleidingen Bestuurskunde, Sociologie en Pedagogische Wetenschappen die in 2011 met hun studie zijn gestart gevraagd om gedurende twee periodes van drie aaneengesloten weken dagelijks een (online) dagboek bij te houden over hun tijdsbesteding³⁸. Door middel van dit onderzoek is een nauwkeurig beeld gekregen van de hoeveelheid tijd die studenten aan hun studie hebben besteed na invoering van de regeling N=N.

In het tweede deelonderzoek is uit de blokevaluaties van de opleiding Psychologie het gemiddeld aantal gerapporteerde zelfstudie-uren van studenten op de blokken (vakken) van cohort 2011 in kaart gebracht en vergeleken met dezelfde gegevens uit de blokevaluaties van voorgaande cohorten³⁹. Door uitvoering van dit deelonderzoek is een antwoord gekregen op de vraag of studenten na invoering van de N=N-regeling meer of minder tijd aan hun studie zijn gaan besteden.

6.1 Tijdsbesteding van studenten volgens dagboekmethode

In de eerste deelstudie is aan alle studenten die in oktober 2011 zijn gestart bij een van de opleidingen Bestuurskunde, Sociologie en Pedagogische Wetenschappen gevraagd om gedurende twee blokken (blok 4, januari/februari 2012, en blok 7, mei 2012) drie weken lang dagelijks in een (online) dagboek bij te houden hoeveel tijd ze aan verschillende activiteiten hebben besteed. In Tabel 6.1 staat een overzicht om welke activiteiten het gaat. Zoals uit deze tabel blijkt is zowel naar verschillende studiegerelateerde activiteiten gevraagd als naar activiteiten die niet verbonden zijn aan de studie. De studenten is gevraagd hun hele dagbesteding in kaart te brengen vanaf het moment van

³⁸ De opleiding Psychologie heeft niet in dit onderzoek geparticipeerd, omdat bij deze opleiding al onderzoek werd gedaan naar de tijdsbesteding van studenten. Deze opleiding wilde voorkomen dat de dagboekstudie interfereerde met hun eigen methode om data met betrekking tot de tijdsbesteding van studenten te verzamelen.

³⁹ Voor dit deelonderzoek zijn alleen gegevens van de opleiding Psychologie gebruikt, omdat de invulling van de vakken van deze opleiding in de periode 2008 tot en met 2011 grotendeels ongewijzigd is. Dit maakt vergelijkbaarheid van de door studenten bestede tijd aan hun studie tussen cohort 2011 en voorgaande cohorten zinvol. Bij de andere FSW-opleidingen is ofwel het curriculum de afgelopen jaren aangepast ofwel zijn de gegevens slechts met één historisch cohort vergelijkbaar. Bij de opleiding Pedagogische Wetenschappen is geen historisch materiaal beschikbaar, omdat deze opleiding in het academisch jaar 2011-2012 voor het eerst aan de Erasmus Universiteit Rotterdam werd aangeboden.

opstaan ('s ochtends) tot het moment waarop ze 's avonds weer naar bed zijn gegaan.

Tabel 6.1 Inhoud activiteitendagboek

Cluster	Activiteiten
Studie	Hoorcollege Groepswerk met docent of tutor (werkgroep, onderwijsgroep, atelierbijeenkomst of practicum) Groepswerk zonder docent of tutor Zelfstudie (zoals individueel studeren, voorbereiding tentamen of bloktoets) Mentoraat/studieadviseur Tentamen maken
Werk	Bijbaan/werken – studiegerelateerd Bijbaan/werken – niet studiegerelateerd
Ontspanning	Vrije tijd (zoals sporten, uitgaan, tv kijken) Slapen (overdag)
Verzorging	Eten Huishouden of huishoudelijk klusje (zoals koken, schoonmaken, administratie)
Reizen	Onderweg/reistijd
Overig	Bestuurs- of commissiewerk voor studentenvereniging Bestuurs- of commissiewerk voor studievereniging Ziek Anders, namelijk

Aan studenten is gevraagd het online dagboek in blok 4 en 7 in te vullen tijdens de volgende weken:

- Een volwaardige onderwijsweek (week 3 van het blok; zondag tot en met zaterdag);
- De voorbereidingsweek op de bloktoets (week 4 van het blok; zondag tot en met zaterdag);
- De week van de bloktoets (week 5 van het blok; zondag tot en met zaterdag).

Bij de uitvoering van het onderzoek is een door Risbo ontwikkelde internetapplicatie gebruikt. In Figuur 6.1 is een schermafbeelding van deze applicatie opgenomen. Studenten vulden dagelijks per half uur in hoeveel tijd ze aan één van de 17 activiteiten hadden besteed die in Tabel 6.1 staan weergegeven⁴⁰.

⁴⁰ Aangezien het invullen van het dagboek een behoorlijke inspanning van studenten vraagt hebben de respondenten als beloning een cadeaubon van 20 euro gekregen. Dit was van tevoren gecommuniceerd. Bovendien is er ook nog een extra beloning van 100 euro verloot onder alle studenten die het dagboek drie weken lang elke dag hadden ingevuld.

Risbo
Research-Training-Consultancy

Erasmus
ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Pagina 5 van 6

Dagboek van gisteren

We willen je vragen de dag van gisteren te beschrijven; wat deed je?

	Begintijd	Eindtijd	Activiteit
1.	7:30		Opstaan
2.	7:30	8:30	Eten / (persoonlijke) verzorging
3.	8:30	9:00	Onderweg / reistijd
4.	9:00	11:00	Studie - hoorcollege
5.	11:00	13:00	Studie - werkgroep, onderwijsgroep, atelierbijeenkomst of practicum (met docent/ tutor)
6.	13:00	13:30	Eten / (persoonlijke) verzorging
7.	13:30	14:00	Onderweg / reistijd
8.	14:00	18:00	Bijbaan/ werken - niet studiegerelateerd
9.	18:00	19:00	Huishouden/ huishoudelijk klusje (zoals koken, schoonmaken, administratie)
10.	19:00	20:30	Eten / (persoonlijke) verzorging
11.	20:30	23:00	Bestuurs- /commissiewerk studentenvereniging
12.	23:00	1:00	Vrije tijd (zoals uitgaan, sporten, tv-kijken)
<input type="button" value="Voeg een activiteit toe"/> <input type="button" value="Verwijder laatste activiteit"/>			
48.	1:00		Naar bed

Figuur 6.1 Schermafdruck online dagboekmethode

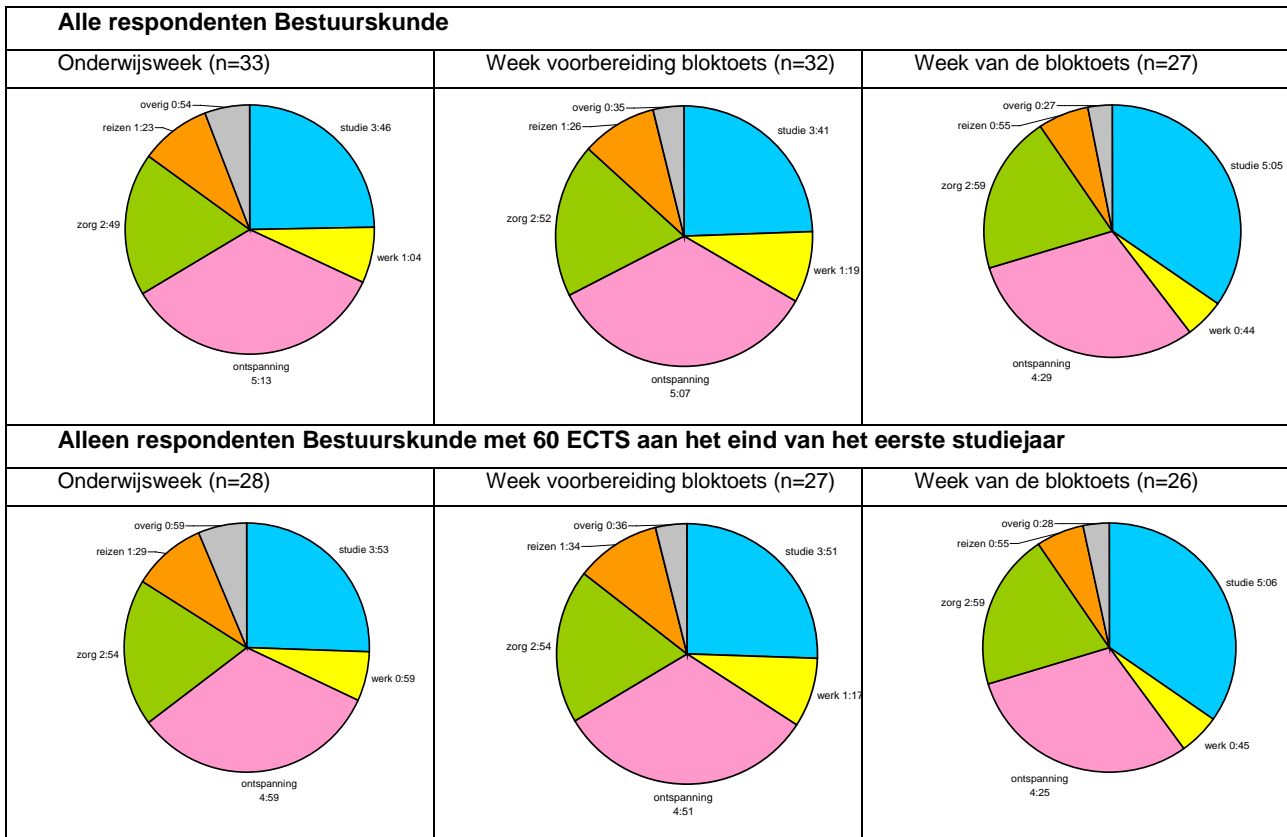
De analyses voor dit onderzoek zijn uitgevoerd per type week, te weten de volwaardige onderwijsweek, de week voorafgaand aan de bloктоets en de week waarin de bloктоets plaatsvond.

Voor elk weektype is bepaald welke studenten het online dagboek in blok 4 en/of blok 7 voldoende hadden ingevuld⁴¹. Alleen deze studenten zijn meegenomen in de analyses. In de rapportage is geen onderscheid gemaakt tussen blok 4 en blok 7 in de gerapporteerde tijd aan verschillende activiteiten, omdat de gerapporteerde tijd in de twee blokken sterke overeenkomsten vertoonde. Voor de overzichtelijkheid zijn in de analyse de verschillende activiteiten van het dagboek samengevoegd in clusters. In Tabel 6.1 staat welke activiteiten bij welk cluster horen.

⁴¹ Voldoende is als volgt gedefinieerd: Studenten hebben voor een type week (onderwijsweek, voorbereidingsweek bloктоets en bloктоetsweek) in blok 4 en/of blok 7 het dagboek op minimaal 6 van de 7 wekdagen ingevuld.

Tijdbesteding studenten Bestuurskunde

In Figuur 6.2 is af te lezen hoeveel tijd studenten van Bestuurskunde in uren per dag aan verschillende typen activiteiten in de verschillende typen weken hebben besteed.

Figuur 6.2 *Tijd in uren per dag besteed aan verschillende activiteiten door studenten Bestuurskunde*

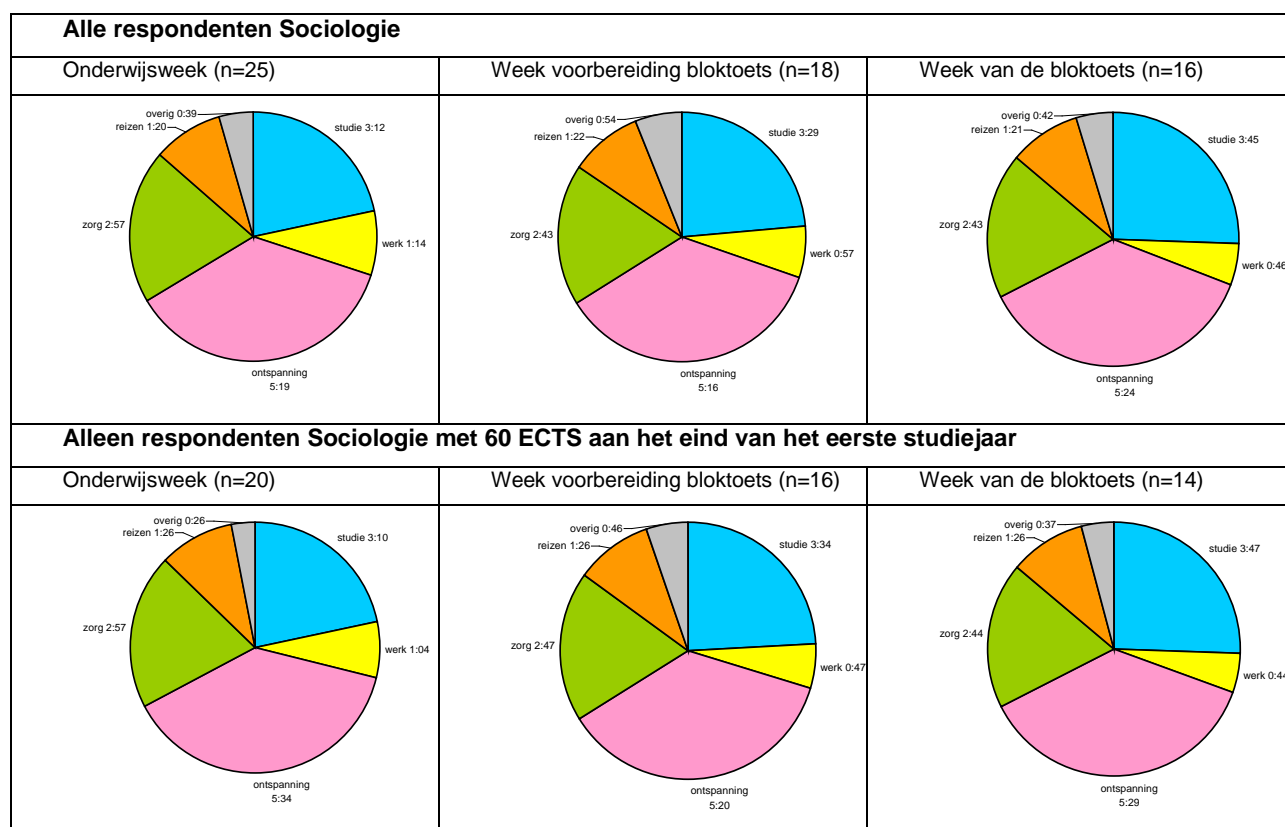
Uit Figuur 6.2 blijkt dat studenten van de opleiding Bestuurskunde tijdens een onderwijsweek gemiddeld 3 uur en 46 minuten per dag aan hun studie hebben besteed. Aangezien dit gemiddelde gebaseerd is op een hele week (inclusief weekend), betekent dit dat de studenten gemiddeld in een onderwijsweek 26 uur en 20 minuten aan hun studie hebben besteed. In de voorbereidingsweek voor de bloктоets hebben de deelnemers aan het onderzoek gemiddeld 3 uur en 41 minuten per dag aan hun studie besteed ofwel gemiddeld 25 uur en 44 minuten per week. In de toetsweek tenslotte hebben de deelnemers gemiddeld 5 uur en 5 minuten per dag aan hun studie besteed ofwel gemiddeld 35 uur en 34 minuten per week.

Wanneer alleen de groep die aan het eind van het jaar een positief BSA heeft behaald (60 ECTS) in ogenschouw wordt genomen dan blijkt dat deze groep gemiddeld per dag 3 uur en 53 minuten aan de studie heeft besteed tijdens een onderwijsweek ofwel gemiddeld 27 uur en 8 minuten per week. Tijdens de

voorbereidingsweek voor de bloктоets heeft deze groep gemiddeld 3 uur en 51 minuten per dag aan de studie heeft besteed ofwel gemiddeld 26 uur en 59 gemiddeld per week. En tijdens de toetsweek heeft de groep gemiddeld 5 uur en 6 minuten per dag aan de studie besteed ofwel gemiddeld 35 uur en 41 minuten per week.

Tijdsbesteding studenten Sociologie

In Figuur 6.3 is af te lezen hoeveel tijd studenten van Sociologie in uren per dag aan verschillende typen activiteiten in de verschillende weken hebben besteed.

Figuur 6.3 Tijd in uren per dag besteed aan verschillende activiteiten door studenten Sociologie

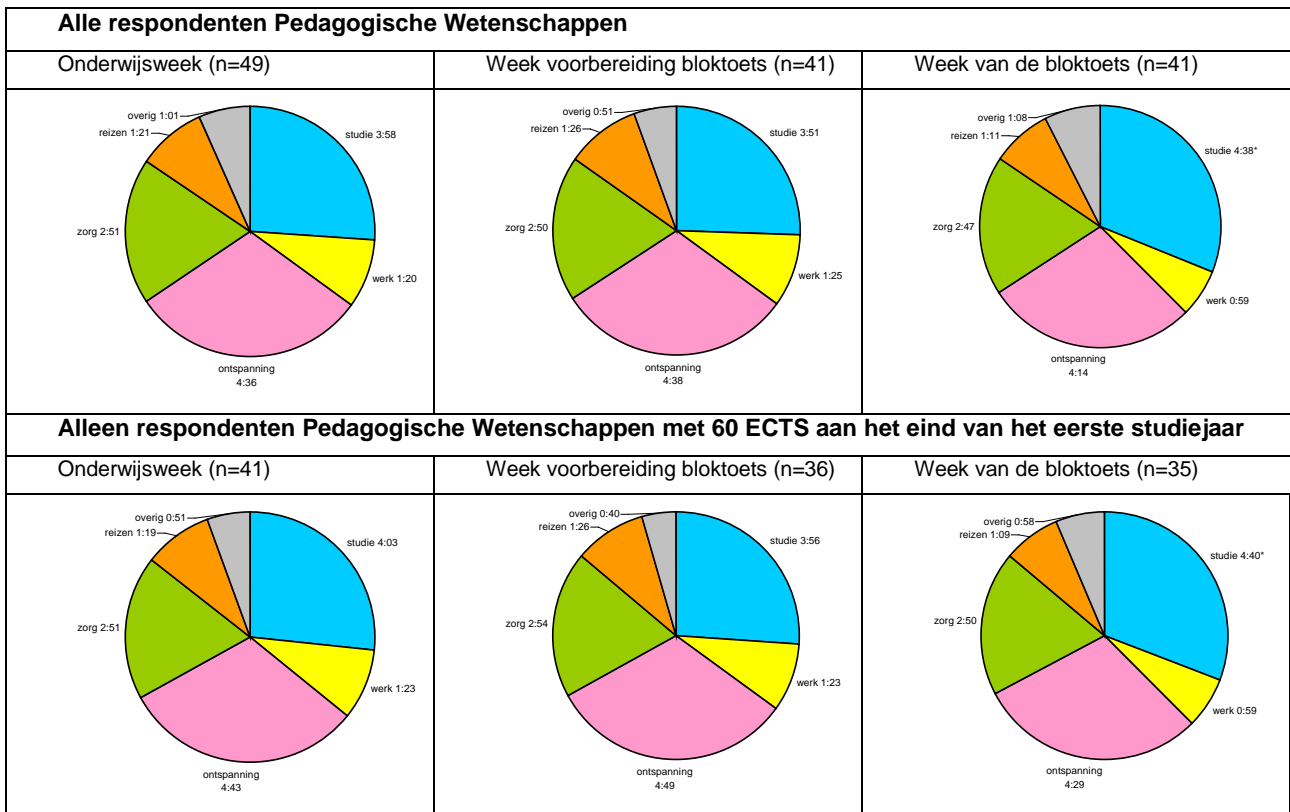
Uit Figuur 6.3 blijkt dat studenten van de opleiding Sociologie tijdens een onderwijsweek gemiddeld 3 uur en 12 minuten per dag aan hun studie hebben besteed ofwel gemiddeld 22 uur en 21 minuten per week. In de voorbereidingsweek voor de bloктоets hebben de studenten gemiddeld 3 uur en 29 minuten per dag aan hun studie besteed ofwel gemiddeld 24 uur en 25 minuten per week. En in de toetsweek hebben de respondenten van Sociologie gemiddeld 3 uur en 45 minuten per dag aan hun studie besteed (gemiddeld 26 uur en 15 minuten per week).

Wanneer alleen de groep die aan het eind van het jaar een positief BSA heeft behaald (60 ECTS) in ogenschouw wordt genomen dan blijkt dat deze groep

tijdens een onderwijsweek gemiddeld 3 uur en 10 minuten per dag aan de studie heeft besteed ofwel gemiddeld 22 uur en 13 minuten per week. Tijdens de voorbereidingsweek op de bloктоets heeft deze groep gemiddeld 3 uur en 34 minuten per dag aan de studie besteed ofwel gemiddeld 24 uur en 56 minuten per week. En in de week van de bloктоets heeft de groep gemiddeld 3 uur en 47 minuten per dag aan de studie besteed ofwel gemiddeld 26 uur en 29 minuten per week.

Tijdbesteding studenten Pedagogische Wetenschappen

In Figuur 6.4 is af te lezen hoeveel tijd studenten van Pedagogische Wetenschappen in uren per dag aan verschillende typen activiteiten in de verschillende weken hebben besteed.

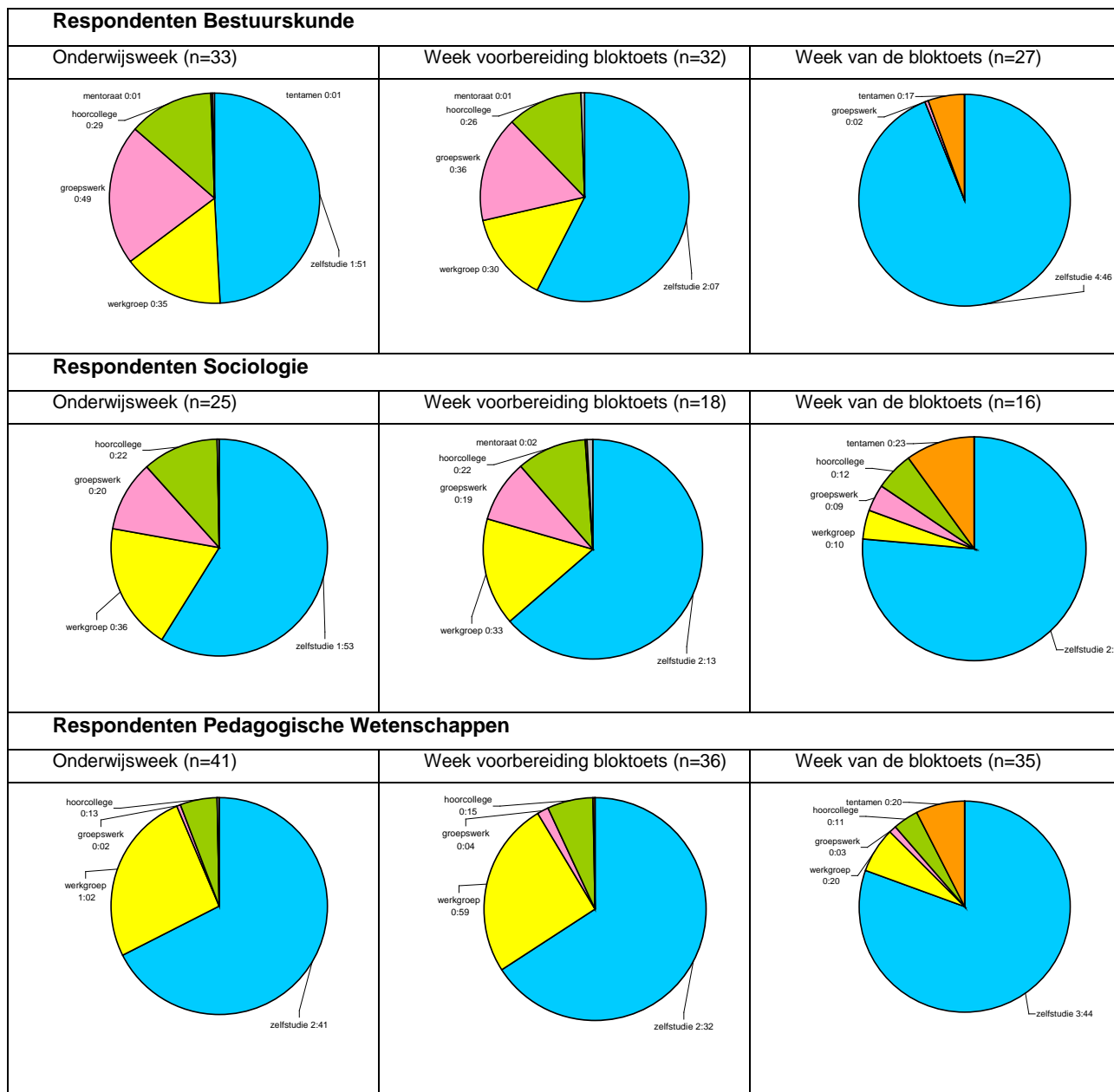

Figuur 6.4 Tijd in uren per dag besteed aan verschillende activiteiten door studenten Pedagogische Wetenschappen
 * p < ,05 in toetsweek tov collegeweek en voorbereidingsweek

Uit Figuur 6.4 blijkt dat studenten van de opleiding Pedagogische Wetenschappen tijdens een onderwijsweek gemiddeld 3 uur en 58 minuten per dag aan hun studie hebben besteed ofwel gemiddeld 27 uur en 42 minuten per week. In de voorbereidingsweek voor het tentamen hebben de studenten gemiddeld 3 uur en 51 minuten per dag aan hun studie besteed ofwel gemiddeld 27 uur per week. En in de toetsweek hebben de respondenten van Pedagogische Wetenschappen gemiddeld 4 uur en 38 minuten per dag aan hun studie besteed (gemiddeld 32 uur en 28 minuten per week).

De groep met een positief BSA aan het eind van het jaar heeft tijdens een onderwijsweek gemiddeld 4 uur en 3 minuten per dag aan de studie heeft besteed ofwel gemiddeld 28 uur en 19 minuten per week. Tijdens de voorbereidingsweek op de bloктоets heeft deze groep gemiddeld 3 uur en 56 minuten per dag aan de studie besteed ofwel gemiddeld 27 uur en 32 minuten per week. En in de week van de bloктоets heeft de groep gemiddeld 4 uur en 40 minuten per dag aan de studie heeft besteed ofwel gemiddeld 32 uur en 39 minuten per week.

In Figuur 6.5 ten slotte is de tijd (in uren) die studenten van de opleidingen Bestuurskunde, Sociologie en Pedagogische Wetenschappen gemiddeld per dag aan studiegerelateerde activiteiten hebben besteed uitgesplitst naar verschillende soorten activiteiten. Uit deze figuur blijkt dat studenten de meeste tijd aan zelfstudie hebben besteed. Daarnaast hebben ze veel tijd besteed aan de werkgroep en het groepswork.

Figuur 6.5 Tijd in uren per dag besteed aan studiegerelateerde activiteiten door studenten Bestuurskunde, Sociologie en Pedagogische Wetenschappen

6.2 Historische vergelijking van de gerapporteerde zelfstudietijd bij Psychologie

Bij de opleiding Psychologie zijn na afloop van een blok in de blokevaluaties van de pre-N=N-cohorten (cohort 2008 tot en met 2010) en het eerste N=N-cohort (cohort 2011) twee vragen opgenomen over het aantal uren dat studenten gemiddeld per week aan zelfstudie hebben besteed⁴². Het gaat hier

⁴² Omdat de vragen zijn gesteld na afloop van het blok kan er sprake zijn van een recall-effect.

dus om uren die studenten naast de geprogrammeerde contacturen aan hun studie hebben besteed.

De twee vragen die gesteld zijn over de zelfstudie-uren luiden:

- Hoeveel tijd heeft u gemiddeld genomen per week aan zelfstudie voor de onderwijsgroep besteed? Vul het antwoord in hele uren in.
- Hoeveel tijd heeft u gemiddeld genomen per week aan zelfstudie voor de overige onderwijsonderdelen besteed? (denk aan practica, opdrachten, presentaties, enz.). Vul het antwoord in hele uren in.

Het totaal aantal gerapporteerde zelfstudie-uren op deze twee vragen is bepaald en gebruikt in de analyses. In Tabel 6.2 is per blok het gemiddeld aantal gerapporteerde zelfstudie-uren per week van de responderende studenten van cohort 2011 en de voorgaande cohorten tegen elkaar afgezet.

Tabel 6.2 Gemiddeld aantal gerapporteerde zelfstudie-uren op blokevaluaties bij Psychologie (alle respondenten; cohort 2008 tot en met 2011)⁴³

Cohort	Sociale Psychologie		Persoonlijkheidsleer		Cognitieve psychologie		Ontwikkelingspsychologie		Klinische psychologie		Arbeids- en Organisatiepsychologie		Onderwijspsychologie	
	n	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem
2008	244	19,68	235	22,23	225	19,84	213	21,82	208	19,16	206	19,73	200	19,04
2009	259	17,16	250	21,71	240	20,03	227	20,10	217	18,41	213	18,98	215	17,53
2010	269	21,32	263	23,86	246	21,57	238	20,39	236	18,53	227	19,20	226	18,46
2011	259	24,10*	244	25,15**	230	20,50	238	21,20	229	20,32	220	21,43	218	20,93***

* Gerapporteerde zelfstudietijd bij cohort 2011 lag hoger dan bij cohort 2008, 2009 en 2010 ($p < ,05$)

** Gerapporteerde zelfstudietijd bij cohort 2011 lag hoger dan bij cohort 2008 en 2009 ($p < ,05$)

*** Gerapporteerde zelfstudietijd bij cohort 2011 lag hoger dan bij cohort 2009 ($p < ,05$)

Uit ANOVA-toetsen is gebleken dat de verschillen in gerapporteerde uren tussen de verschillende cohorten bij drie van de zeven gepresenteerde blokken in Tabel 6.2 significant was⁴⁴. Het betreft de eerste twee blokken, Sociale Psychologie ($F(3,1027) = 19,45, p = .000$) en Persoonlijkheidsleer ($F(3,988) = 5,51, p = .001$), en het laatste blok, Onderwijspsychologie ($F(3,855) = 3,93, p = .008$). Bij het eerste blok (Sociale Psychologie) was de gerapporteerde tijd in het academisch jaar 2011-2012 hoger dan bij de voorgaande drie cohorten⁴⁵. Bij de andere blokken was er geen significant verschil in gerapporteerde zelfstudietijd tussen cohort 2011 en cohort 2010.

⁴³ Alleen significante verschillen tussen cohort 2011 en voorgaande cohorten zijn weergegeven. Voor één blok zijn de gerapporteerde uren niet gepresenteerd, omdat de vragen over de zelfstudie-uren in de blokevaluaties in het academisch jaar 2011-2012 niet identiek waren aan die van voorgaande jaren.

⁴⁴ $p < ,05$.

⁴⁵ Tukey HSD toets; $p < ,05$.

Dezelfde analyse is nogmaals uitgevoerd, maar dan alleen voor de groep die na één jaar studie een (voorlopig) positief BSA heeft behaald⁴⁶. De resultaten staan in Tabel 6.3.

Tabel 6.3 Gemiddeld aantal gerapporteerde zelfstudie-uren op blokevaluaties bij Psychologie (alleen studenten met een (voorlopig) positief BSA; cohort 2008 tot en met 2011)⁴⁷

Cohort	Sociale Psychologie		Persoonlijkheidsleer		Cognitieve psychologie		Ontwikkelingspsychologie		Klinische psychologie		Arbeids- en Organisatiepsychologie		Onderwijspsychologie	
	N	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem
2008	172	19,67	166	22,00	172	19,94	161	22,29	170	19,31	170	19,91	169	18,94
2009	172	17,64	170	21,96	175	20,46	170	19,96	168	18,92	170	19,12	171	17,44
2010	188	20,81	187	23,66	188	20,80	185	19,82	185	17,74	183	18,39	183	17,48
2011	188	24,20*	185	25,17**	185	20,46	190	20,71	189	19,69	187	21,22	187	20,47***

* Gerapporteerde zelfstudietijd bij cohort 2011 lag hoger dan bij cohort 2008, 2009 en 2010 ($p < ,05$)

** Gerapporteerde zelfstudietijd bij cohort 2011 lag hoger dan bij cohort 2008 en 2009 ($p < ,05$)

*** Gerapporteerde zelfstudietijd bij cohort 2011 lag hoger dan bij cohort 2009 en 2010 ($p < ,05$)

Uit ANOVA-toetsen is gebleken dat de verschillen in gerapporteerde uren tussen de verschillende cohorten bij drie van de zeven gepresenteerde blokken in Tabel 6.3 significant was. Het betreft de blokken Sociale Psychologie ($F(3,716) = 12,94, p = .000$), Persoonlijkheidsleer ($F(3,704) = 3,20, p = .009$) en Onderwijspsychologie ($F(3,706) = 3,41, p = .017$). Bij het eerste en laatste blok was de gerapporteerde tijd in het academisch jaar 2011-2012 hoger dan in het jaar ervoor⁴⁸.

Tenslotte is dezelfde analyse uitgevoerd, voor de groep die geen (voorlopig) positief BSA heeft behaald na één jaar studie. De resultaten staan in Tabel 6.4.

⁴⁶ Voor cohort 2011 is alleen de groep met een positief BSA (60 ECTS) meegenomen in de analyses; voor cohort 2008 tot en met 2010 de groep met een positief BSA (60 ECTS) en de groep met een voorlopig positief BSA (40-59 ECTS).

⁴⁷ Alleen significante verschillen tussen cohort 2011 en voorgaande cohorten zijn weergegeven. Voor één blok zijn de gerapporteerde uren niet gepresenteerd, omdat de vragen over de zelfstudie-uren in de blokevaluaties in het academisch jaar 2011-2012 niet identiek waren aan die van voorgaande jaren.

⁴⁸ Tukey HSD toets.

Tabel 6.4 Gemiddeld aantal gerapporteerde zelfstudie-uren op blokevaluaties bij Psychologie (alleen studenten zonder (voorlopig) positief BSA na één jaar; cohort 2008 tot en met 2011)⁴⁹

Cohort	Sociale Psychologie		Persoonlijkheidsleer		Cognitieve psychologie		Ontwikkelingspsychologie		Klinische psychologie		Arbeids- en Organisatiepsychologie		Onderwijspsychologie	
	n	Gem	n	Gem	N	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem	n	Gem
2008	72	19,72	69	22,80	53	19,49	52	20,37	38	18,53	36	18,92	31	19,58
2009	87	16,21	80	21,18	65	18,86	57	20,51	49	16,65	43	18,44	44	17,89
2010	81	22,48	76	24,37	58	24,05	53	22,36	51	21,39	44	22,57	43	22,63
2011	71	23,86*	59	25,07	45	20,62	48	23,17	40	23,28	33	22,58	31	23,71

* Gerapporteerde zelfstudietijd bij cohort 2011 lag hoger dan bij cohort 2009 ($p < .05$)

Uit ANOVA-toetsen is gebleken dat voor deze subgroep alleen op het eerste blok (Sociale Psychologie) een significant verschil in gerapporteerde zelfstudietijd is gevonden tussen de cohorten 2008 tot en met 2011 ($F(3,307) = 7,03, p = .000$). Het verschil tussen cohort 2011 en cohort 2010 bij dit blok was echter niet significant⁵⁰.

⁴⁹ Alleen significante verschillen tussen cohort 2011 en voorgaande cohorten zijn weergegeven. Voor één blok zijn de gerapporteerde uren niet gepresenteerd, omdat de vragen over de zelfstudie-uren in de blokevaluaties in het academisch jaar 2011-2012 niet identiek waren aan die van voorgaande jaren.

⁵⁰ Tukey HSD toets.

In het N=N-onderzoek is onderzocht of de invoering van de N=N-regeling mogelijk invloed heeft gehad op de waardering van studenten voor de blokken en practica. Om een antwoord op deze vraag te krijgen zijn de blokevaluaties van de opleiding Psychologie gebruikt⁵¹. Bij deze opleiding zijn aan studenten van cohort 2011, maar ook aan studenten van de voorgaande drie cohorten (2008-2010) na elk blok onder andere de volgende vragen in het evaluatieformulier voorgelegd:

- Als u het onderwijs in dit blok een schoolcijfer (1-10) zou moeten geven, welk cijfer geeft u dan?
- Waardeer het practicum door middel van een schoolcijfer (1-10);

De gemiddelde waardering van studenten voor elk blok en elk practicum zijn per cohort in kaart gebracht. De waardering in cohort 2011 is vergeleken met die van voorgaande cohorten. Onderzocht is of studenten na invoering van de N=N-regeling de blokken en practica beter zijn gaan beoordelen of niet. In Tabel 7.1 is de waardering voor de blokken en practica af te lezen voor de totale groep van respondenten.

Tabel 7.1 Gemiddelde waardering van studenten voor de blokken en practica bij Psychologie (alle respondenten; cohort 2008 tot en met 2011)⁵²

Cohort	Sociale Psychologie		Persoonlijkheidsleer		Cognitieve psychologie		Ontwikkelingspsychologie		Klinische psychologie		Arbeids- en Organisatiepsychologie		Onderwijspsychologie	
	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.
2008	7,76	6,78	7,06	7,24	7,32	6,62	7,36	7,02	7,66	7,26	7,12	7,09	7,25	6,73
2009	7,72	6,60	7,06	7,22	7,06	5,88	7,47	7,11	7,53	7,30	6,93	6,59	7,03	6,41
2010	7,69	6,68	7,16	7,06	6,86	5,67	7,16	6,70	7,56	7,22	7,06	6,75	6,88	6,22
2011	7,61	6,49*	7,15	6,91**	6,97*	6,08***	7,11**	6,75**	7,40*	7,10	7,12	6,75*	6,80**	6,18*

* Waardering in 2008 hoger dan in 2011 ($p < ,05$)

** Waardering in 2008 en 2009 hoger dan in 2011 ($p < ,05$)

*** Waardering in 2008 hoger dan in 2011; waardering in 2011 hoger dan in 2010 ($p < ,05$)

⁵¹ Voor dit deelonderzoek zijn alleen gegevens van de opleiding Psychologie gebruikt, omdat de invulling van de vakken van deze opleiding in de periode 2008 tot en met 2011 grotendeels ongewijzigd is. Dit maakt vergelijkbaarheid van de door studenten bestede tijd aan hun studie tussen cohort 2011 en voorgaande cohorten zinvol. Bij de andere FSW-opleidingen is ofwel het curriculum de afgelopen jaren aangepast ofwel zijn de gegevens slechts met één historisch cohort vergelijkbaar. Bij de opleiding Pedagogische Wetenschappen is geen historisch materiaal beschikbaar, omdat deze opleiding in het academisch jaar 2011-2012 voor het eerst aan de Erasmus Universiteit Rotterdam werd aangeboden.

⁵² Alleen significante verschillen tussen cohort 2011 en voorgaande cohorten zijn weergegeven. Voor één blok zijn de gerapporteerde uren niet gepresenteerd, omdat de vragen over de waardering van de blokken en practica in de blokevaluaties in het academisch jaar 2011-2012 niet identiek waren aan die van voorgaande jaren.

Uit Tabel 7.1 blijkt dat er geen significante verschillen waren in de waardering van de blokken tussen cohort 2011 en cohort 2010⁵³. Er was wel één practicum dat in het academisch jaar 2011-2012 significant beter werd gewaardeerd dan in het jaar ervoor.

Voor de groep studenten die aan het eind van het eerste jaar een (voorlopig) positief BSA heeft behaald is de waardering voor de blokken en practica apart in kaart gebracht⁵⁴. De resultaten zijn te vinden in Tabel 7.2.

Tabel 7.2 Gemiddelde waardering van studenten voor de blokken en practica bij Psychologie (alleen studenten met een (voorlopig) positief BSA; cohort 2008 tot en met 2011)⁵⁵

Cohort	Sociale Psychologie		Persoonlijkheidsleer		Cognitieve psychologie		Ontwikkelingspsychologie		Klinische psychologie		Arbeids- en Organisatiepsychologie		Onderwijspsychologie	
	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.	Blok	Pract.
2008	7,80	6,80	7,04	7,28	7,37	6,76	7,35	7,06	7,67	7,28	7,12	7,15	7,27	6,76
2009	7,73	6,60	7,07	7,25	7,10	5,91	7,51	7,11	7,48	7,25	6,98	6,64	7,03	6,45
2010	7,73	6,68	7,16	7,03	6,86	5,66	7,18	6,70	7,60	7,22	7,06	6,71	6,90	6,23
2011	7,65	6,54*	7,20	7,05	6,97**	6,06***	7,14****	6,76**	7,44*	7,09	7,11	6,74*	6,78**	6,20*

* Waardering in 2008 hoger dan in 2011 ($p < ,05$)
 ** Waardering in 2008 en 2009 hoger dan in 2011 ($p < ,05$)
 *** Waardering in 2008 hoger dan in 2011; waardering in 2011 hoger dan in 2010 ($p < ,05$)
 **** Waardering in 2009 hoger dan in 2011 ($p < ,05$)

Uit Tabel 7.2 blijkt dat er geen significante verschillen waren in de waardering van de blokken tussen cohort 2011 en 2010⁵⁶. Eén practicum werd in het academisch jaar 2011-2012 beter gewaardeerd dan het jaar ervoor. Deze resultaten komen overeen met de resultaten die voor de hele groep respondenten zijn gevonden (zie Tabel 7.1).

⁵³ Tukey HSD toets.

⁵⁴ Voor cohort 2011 is alleen de groep met een positief BSA (60 ECTS) meegenomen in de analyses; voor cohort 2008 tot en met 2010 de groep met een positief BSA (60 ECTS) en de groep met een voorlopig positief BSA (40-59 ECTS).

⁵⁵ Alleen significante verschillen tussen cohort 2011 en voorgaande cohorten zijn weergegeven. Voor één blok zijn de gerapporteerde uren niet gepresenteerd, omdat de vragen over de waardering van de blokken en practica in de blokevaluaties in het academisch jaar 2011-2012 niet identiek waren aan die van voorgaande jaren.

⁵⁶ Tukey HSD toets.

Vroegtijdige identificatie van studenten die geen 60 ECTS in één jaar hebben behaald

Als laatste onderdeel van het N=N onderzoek is nagegaan of het mogelijk is om studenten van cohort 2011 die aan het eind van het eerste studiejaar geen positief BSA (60 ECTS) hebben behaald vroegtijdig te identificeren op basis van hun deelname aan en prestatie op de eerste bloktoets dan wel op basis van hun deelname aan en prestatie op de eerste twee bloktoetsen.

Per FSW-opleiding zijn de resultaten van studenten op het eerste aanbod van de eerste bloktoets in het academisch jaar 2011-2012 verzameld⁵⁷. Studenten zijn op basis van hun deelname en prestatie op de eerste bloktoets ingedeeld in de volgende subgroepen:

- Subgroep 1: Heeft niet deelgenomen aan de bloktoets;
- Subgroep 2: Heeft de bloktoets gemaakt, maar niet gehaald (cijfer < 5,5);
- Subgroep 3: Heeft de bloktoets gemaakt en gehaald (cijfer >= 5,5);

Per opleiding is voor elke subgroep vastgesteld welk percentage van de studenten aan het eind van het eerste studiejaar geen 60 ECTS heeft behaald. In Tabel 8.1 staan de resultaten weergegeven.

Tabel 8.1 Percentage studenten per opleiding en per subgroep die geen 60 ECTS hebben behaald aan het eind van het eerste studiejaar (op basis van deelname aan en prestatie op eerste bloktoets)

Subgroepen	Bestuurskunde		Sociologie		Psychologie		Pedagogische Wetenschappen	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Eerste bloktoets niet gedaan	13	100%	15	100%	13	100%	5	100%
Eerste bloktoets niet gehaald	55	47%	6	67%	78	51%	6	67%
Eerste bloktoets gehaald	64	17%	46	24%	183	14%	81	28%
Totale BSA-cohort	132	38%	67	45%	274	29%	92	35%

De resultaten in Tabel 8.1 laten zien dat alle FSW-studenten van cohort 2011 die niet hebben meegedaan aan de eerste bloktoets geen positief BSA hebben behaald aan het eind van het eerste studiejaar. Van de studenten die de eerste bloktoets wel hebben gemaakt, maar niet hebben gehaald (cijfer lager dan 5,5) heeft ook een redelijk groot percentage geen 60 ECTS behaald aan het eind van het eerste jaar (respectievelijk 47%, 67%, 51% en 67% bij Bestuurskunde, Sociologie, Psychologie en Pedagogische Wetenschappen). Van de studenten die de eerste bloktoets wel hebben gehaald (minimaal cijfer van 5,5) is een

⁵⁷ Data zijn op 24 augustus 2012 verkregen uit OSIRIS (tabel toetsresultaat).

aanzienlijk percentage er in geslaagd om het eerste studiejaar succesvol af te ronden (respectievelijk 83%, 76%, 86% en 72% bij Bestuurskunde, Sociologie, Psychologie en Pedagogische Wetenschappen).

Op basis van de resultaten op de eerste twee bloктоetsen is een soortgelijke analyse uitgevoerd. Studenten zijn op basis van hun deelname aan en prestatie op de eerste twee bloктоetsen ingedeeld in de volgende subgroepen:

- Subgroep 1: Heeft niet deelgenomen aan beide bloктоetsen;
- Subgroep 2: Heeft beide bloктоetsen niet gehaald (beide cijfers < 5,5);
- Subgroep 3: Heeft één van de twee bloктоetsen gehaald (met een minimaal cijfer van 5,5);
- Subgroep 4: Heeft beide bloктоetsen gehaald

Per opleiding is voor elke subgroep vastgesteld welk percentage van de studenten aan het eind van het eerste studiejaar geen positief BSA heeft behaald. In Tabel 8.2 staan de resultaten weergegeven.

Tabel 8.2 Percentage studenten per opleiding en per subgroep die geen 60 ECTS hebben behaald aan het eind van het eerste studiejaar (op basis van deelname aan en prestatie op eerste twee bloктоetsen)

Subgroepen	Bestuurskunde		Sociologie		Psychologie		Pedagogische Wetenschappen	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Beide bloктоetsen niet gedaan	13	100%	14	100%	12	100%	4	100%
Beide bloктоetsen niet gehaald	35	66%	3	67%	30	60%	5	100%
Eén van de twee bloктоetsen gehaald	37	30%	13	69%	70	46%	13	69%
Beide bloктоetsen gehaald	47	6%	37	14%	162	10%	70	20%
Totale BSA-cohort	132	38%	67	45%	274	29%	92	35%

Uit Tabel 8.2 blijkt dat alle FSW-studenten die de eerste twee bloктоetsen niet hebben gemaakt geen positief BSA hebben behaald aan het eind van het eerste studiejaar. Van de studenten die van de eerste twee bloктоetsen er geen één hebben gehaald heeft ook een groot percentage geen 60 ECTS gehaald aan het eind van het eerste studiejaar (respectievelijk 66%, 67%, 60% en 100% bij Bestuurskunde, Sociologie, Psychologie en Pedagogische Wetenschappen). Van de studenten die daarentegen de beide eerste twee bloктоetsen met minimaal een 5,5 hebben afgesloten heeft een groot percentage wel 60 ECTS aan het eind van het eerste studiejaar behaald (respectievelijk 94%, 86%, 90% en 80% bij Bestuurskunde, Sociologie, Psychologie en Pedagogische Wetenschappen).

Bijlage 1   Uitwerking regeling N=N bij opleidingen FSW

	Bestuurskunde	Sociologie	Psychologie	Pedagogische Wetenschappen
Didactische benadering jaar 1	Academisch onderwijs in 8 sequentiële blokken met daarnaast vaardigheidsonderwijs in ateliers die parallel lopen aan de blokken. Ongeveer de helft van het onderwijs is kleinschalig in tutorgroepen van 15 studenten.	- Probleemgestuurd onderwijs in 8 sequentiële blokken. Het grootste deel van het onderwijs is kleinschalig in tutorgroepen van 10 tot 12 studenten met verplichte bijeenkomsten. - Vaardigheidstraining in practica parallel aan de blokken.	- Probleemgestuurd onderwijs in 8 sequentiële blokken. Het grootste deel van het onderwijs is kleinschalig in tutorgroepen van 10 tot 12 studenten met verplichte bijeenkomsten. - Vaardigheidstraining in practica parallel aan de blokken.	- Probleemgestuurd onderwijs in 8 sequentiële blokken. Het grootste deel van het onderwijs is kleinschalig in tutorgroepen van 10 tot 12 studenten met verplichte bijeenkomsten. - Vaardigheidstraining in practica parallel aan de blokken.
Modules jaar 1	- 8 blokken - 3 ateliers	- 8 blokken - 7 practica	- 8 blokken - 8 practica - Schrijfonderwijs	- 8 blokken - 8 practica - Schrijfonderwijs
Compensatie regeling jaar 1	Volledige compensatie	Volledige compensatie	- Volledige compensatie binnen de cluster 'kennis' (bloktoetsen) - Volledige compensatie binnen de cluster 'vaardigheden' (practica + schrijfonderwijs)	- Volledige compensatie binnen de cluster 'kennis' (bloktoetsen) - Volledige compensatie binnen de cluster 'vaardigheden' (practica + schrijfonderwijs)
Benodigd gemiddelde	6,0	6,0	6,0 voor beide clusters	6,0 voor beide clusters
Weging modules	Iedere module heeft een gelijke weging	Alle bloktoetsen hebben een weging van 4, alle practica hebben een weging van 1.	- Alle bloktoetsen hebben een gelijke weging. - Alle practica hebben een weging van 1, het schrijfonderwijs een weging van 2.	- Alle bloktoetsen hebben een gelijke weging. - Alle practica hebben een weging van 1, het schrijfonderwijs een weging van 2.
Minimum toegestane cijfer	4,0	4,0	4,0	4,0
Aantal herkansingen	Maximaal 5 modules (bloktoets of atelier)	- Maximaal 2 bloktoetsen - Maximaal 2 practica	- Maximaal 2 bloktoetsen - Maximaal 2 practica (incl. schrijfonderwijs)	- Maximaal 2 bloktoetsen - Maximaal 2 practica (incl. schrijfonderwijs)
Moment herkansingen	Na afloop van het blok volgend op de te herkansen toets	In de zomer	In de zomer	In de zomer
Vereist om te mogen herkansen	Herkansen is altijd mogelijk (tot het maximaal aantal toegestane herkansingen).	Herkansen is altijd mogelijk (tot het maximaal aantal toegestane herkansingen).	Herkansen is alleen mogelijk bij een resultaat lager dan een 4,0 of bij een gemiddeld cijfer onder de 6,0.	Herkansen is alleen mogelijk bij een resultaat lager dan een 4,0 of bij een gemiddeld cijfer onder de 6,0.
BSA norm	60 ECTS	60 ECTS	60 ECTS	60 ECTS
Jaarklassen	Alleen jaar 1	Alleen jaar 1	Jaar 1 en 2, dus met de harde knip tussen Ba en Ma kan worden gesproken over een jaarklassensysteem.	Jaar 1 en 2, dus met de harde knip tussen Ba en Ma kan worden gesproken over een jaarklassensysteem.

Bijlage 2.1 Vragenlijst eerstejaarsstudenten FSW

EvaSys	Eerstejaars voltijds studenten FSW	Electric Paper
Erasmus Universiteit Rotterdam	Evaluatie	
FSW		

Mark as shown: Please use a ball-point pen or a thin felt tip. This form will be processed automatically.
Correction: Please follow the examples shown on the left hand side to help optimize the reading results.

1. Algemene inleiding

Beste student,

Deze vragenlijst is uitsluitend bedoeld voor eerstejaars voltijdstudenten aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen (Bestuurskunde, Pedagogische Wetenschappen, Psychologie of Sociologie). Val je niet in deze categorie dan hoef je deze vragenlijst niet in te vullen.

De gegevens worden anoniem verwerkt en niet verstrekt aan derden. Bij publicatie van de resultaten zijn jouw antwoorden dus niet tot jou herleidbaar. Het studentnummer wordt uitsluitend gevraagd om de gegevens te kunnen koppelen aan overige relevante gegevens.

Probeer overal een zo eerlijk mogelijk antwoord te geven. Er zijn geen goede of slechte antwoorden.

Alvast bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

1.1 Studentnummer:

1.2 Ik ben eerstejaars voltijdstudent bij:

- Bestuurskunde   Pedagogische Wetenschappen   Psychologie
 Sociologie

1.3 Geslacht:

- Man   Vrouw

1.4 Leeftijd:

- 17 jaar of jonger   18 jaar   19 jaar
 20 jaar   21 jaar   22 jaar of ouder

2. Studiekeuze

In onderstaande vragen bedoelen we met 'huidige opleiding' de opleiding aan de FSW, waar je recent mee bent gestart. Dus niet een eventuele andere opleiding die je volgt.

2.1 Wat was de belangrijkste reden om je in te schrijven voor je huidige opleiding?

2.2 Heb je serieus overwogen een andere opleiding dan de huidige te volgen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Nee   Ja, dezelfde opleiding aan een andere universiteit   Ja, een andere opleiding aan de FSW
 Ja, een andere opleiding aan de EUR (maar niet de FSW)   Ja, een andere opleiding aan een andere universiteit   Ja, een opleiding op het HBO

2. Studiekeuze [Continue]

Bij je huidige opleiding is dit jaar de regeling ingevoerd dat je alle studiepunten van het eerste jaar in één jaar dient te behalen. Onderdeel van de regeling is dat er (extra) compensatiemogelijkheden zijn gecreëerd. Het doel is om meer studenten binnen de gestelde tijd hun opleiding te laten afronden en op die manier langstuderen te voorkomen (vragen 2.3 t/m 2.7).

- 2.3 Was je vóór definitieve inschrijving op de hoogte van deze regeling? Nee (einde van de vragenlijst, dank je wel!) Ja
- 2.4 Hoe stond je vóór definitieve inschrijving tegenover de in bovenstaande beschreven regeling? Zeer positief Positief Neutraal
 Negatief Zeer negatief
- 2.5 Eventuele toelichting:
-
- 2.6 Heeft de regeling invloed gehad op je definitieve studiekeuze? Nee, geen invloed Ja, enige invloed Ja, grote invloed
- 2.7 Eventuele toelichting:
-

3. Vooropleiding

- 3.1 Ik heb de volgende opleiding(en) afgerond: (meerdere antwoorden mogelijk)
- VWO HBO propedeuse HBO bachelor
- WO bachelor Buitenlandse opleiding Geen opleiding die toegang biedt tot de universiteit, ik heb met succes een toelatingsexamen (colloquium doctum) afgelegd
- Anders
- 3.2 Sta je op dit moment ook ingeschreven voor een andere opleiding op het HBO of een universiteit? Nee Ja, mijn recent gestarte opleiding aan de FSW is een nevenstudie Ja, mijn recent gestarte opleiding aan de FSW is mijn hoofdstudie
- Ja, al mijn studies beschouw ik als hoofdstudies, zo ook mijn recent gestarte opleiding aan de FSW

EvaSys	Eerstejaars voltijds studenten FSW	Electric Paper
3. Vooropleiding [Continue]		

- 3.3 Heb je eerder een opleiding op het HBO of een universiteit gevolgd, maar niet afgerond?
- Nee
- Ja, ik heb de opleiding niet afgerond, ondanks dat mijn studieprestaties (naar verwachting) voldoende waren om de opleiding te mogen blijven volgen
- Ja, ik heb de opleiding niet afgerond en had tegenvallende studieprestaties, bijvoorbeeld (kans op) een negatief binend studieadvies

Dank voor het invullen van deze vragenlijst!

Bijlage 2.2 Vragenlijst vooraanmelders FSW die zich niet definitief hebben ingeschreven

EvaSys	Eerstejaars voltijds studenten FSW Telefonisch	Electric Paper
Erasmus Universiteit Rotterdam		Evaluatie
FSW		

Mark as shown: Please use a ball-point pen or a thin felt tip. This form will be processed automatically.

Correction: Please follow the examples shown on the left hand side to help optimize the reading results.

1. Algemene inleiding

1.1 Studentnummer:

1.2 Vooraanmelder bij:

☐ Bestuurskunde	☐ Pedagogische Wetenschappen	☐ Psychologie
☐ Sociologie		

1.3 Geslacht:

☐ Man	☐ Vrouw
------------------------------	--------------------------------

1.4 Leeftijd:

☐ 17 jaar of jonger	☐ 18 jaar	☐ 19 jaar
☐ 20 jaar	☐ 21 jaar	☐ 22 jaar of ouder

2. Studiekeuze

2.1 Heb je je uiteindelijk ingeschreven voor een opleiding op het HBO of universiteit?

☐ Nee, ik ben niet gaan studeren (einde vragenlijst)	☐ Nee, ik stond al ingeschreven voor een opleiding in het hoger onderwijs, de FSW opleiding zou mijn 2e opleiding zijn	☐ Ja, dezelfde opleiding aan een andere universiteit
☐ Ja een andere opleiding aan de FSW (Bsk, Ped., Psych. of Soc.)	☐ Ja, een andere opleiding aan de EUR (maar niet FSW)	☐ Ja, een andere opleiding aan een andere universiteit
☐ Ja, een opleiding op het HBO		

2.2 Wat was de belangrijkste reden om je uiteindelijk niet in te schrijven voor de opleiding aan de FSW?

F1148U44280P1PL0V0 18.10.2011, Page 1/2

EvaSys	Eerstejaars voltijds studenten FSW Telefonisch	Electric Paper
--------	--	----------------

2. Studiekeuze [Continue]

Bij de FSW is dit jaar de regeling ingevoerd dat je alle studiepunten van het eerste jaar in één jaar dient te behalen. Onderdeel van de regeling is dat er (extra) compensatiemogelijkheden zijn gecreëerd. Het doel is om meer studenten binnen de gestelde tijd hun opleiding te laten afronden en op die manier langstuderen te voorkomen.

2.3 Was je vóór definitieve inschrijving op de hoogte van deze regeling? Nee (einde van de vragenlijst, dank je wel!) Ja

2.4 Hoe stond je vóór definitieve inschrijving tegenover de in bovenstaande beschreven regeling? Zeer positief Positief Neutraal
 Negatief Zeer negatief

2.5 Eventuele toelichting:

2.6 Heeft de regeling invloed gehad op je definitieve studiekeuze? Nee, geen invloed Ja, enige invloed Ja, grote invloed

2.7 Eventuele toelichting:

2.8 Zou je je wel voor de FSW opleiding hebben ingeschreven wanneer deze regeling niet was ingevoerd? Ja Nee Waarschijnlijk wel Waarschijnlijk niet

3. Vooropleiding

3.1 Ik heb de volgende opleiding(en) afgerond: (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ VWO	☐ HBO propedeuse	☐ HBO bachelor
☐ WO bachelor	☐ Buitenlandse opleiding	☐ Geen opleiding die toegang biedt tot de universiteit, ik heb met succes een toelatingsexamen (colloquium doctum) afgelegd
☐ Anders		

3.2 Heb je eerder een opleiding op het HBO of een universiteit gevolgd maar niet afgerond? Nee Ja, ik heb de opleiding niet afgerond, ondanks dat mijn studieprestaties (naar verwachting) voldoende waren om de opleiding te mogen volgen Ja, ik heb de opleiding niet afgerond en had tegenvallende studieprestaties, bijvoorbeeld (kans op) een negatief bindend studieadvies

Dank voor het invullen van deze vragenlijst!

